

סיפורים ממשפיעי הזיפה

Haifa, Israel

תשורה משמחת הנישואין של
מנחם מענדל ודננה מדינץ
כ"א חשוון ה'תשפ"ב

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פתח דבר

בשבח והודיה לה' ית' ובחסדו הגדול אשר זיכנו בשמחת נישואי צאצאינו הת' מנחם מענדל שיחי' מרנץ עב"ג רננה שתחי' סוחייק - כהן, הננו מגישים בזאת לקהל המשתתפים בשמחה תשורה ייחודית, המספרת את סיפורה של קהילת חב"ד בעיר האדומה חיפה. וסיפורים שונים מדמויות ההוד שלה.

לא די נכתב על דמויות ההוד של קהילת חב"ד בחיפה, בקובץ זה נערך ניסיון ראשוני לקבץ את האוצרות הגדולים הטמונים בקהילה וותיקה וחסידית זו. אחד מבועלי השמועה הגדולים שנמצא ופועל בשליחות בעיר קרוב ליובל שנים הינו סב החתן הרה"ח ר' דוד שלמה שיחי' גרוס, בפשטות האופיינית לו שהה רבות במחיצת דמויות ההוד של הקהילה ודלה מהם פנינים רבים של סיפורים והגיגים.

לפני שנים אחדות ליקט הרב חנוך שיחי' שחר את הסיפורים תחת קורת גג אחת בקבוצת 'סיפורים ממשפיעי חיפה', כאשר הרב גרוס שיחי' מספר את חלק הארי מסיפורי קבוצה זו. ובפרט אודות חמיו ר' אליהו פינקל ע"ה, השו"ב של חיפה.

באישורם והסכמתם אנו מביאים בזאת בלשונם את הסיפורים הרבים, למען יידעו צבא החסידים אודות הדמויות על ברכיהם גדלנו והתחנכנו. בתור הוספה מצורפות סקירות קצרות על קהילת חב"ד בעיר ועל דמויות ההוד שליווה במהלך השנים, מתוך אתר חבדפדיה - האינציקלופדיה החבדית במרשתת, בהסכמתם ועל כך תודתנו נתונה להם

נסיים בבקשה ובברכה אשר 'מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה', קול הגאולה האמיתית והשלימה על ידי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ועינינו תראינה מלכותך, נאו ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

משפחת סוחייק-כהן
אבן יהודה

משפחת מרנץ
כפ חב"ד

כ"א מרחשוון ה'תשפ"ב • כפר חב"ד, ארה"ק
שנת ה-120 להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח

תוכן העניינים

סיפורי הרב אליהו פינקל

7

סיפורי הרב יחיאל מיכל ע"ה דוברוסקין

29

הרב גרשון חן

42

הרב קופרשטון

45

ר' ראובן ע"ה דונין

47

קהילת חב"ד בחיפה - סקירה

51

קהילת חב"ד בחיפה - דמויות ההוד

57

סיפורי הרב אליהו פינקל

פרנסה משמיים

בבית המטבחים בחיפה היו 4 שוחטים, ומעליהם רב בית המטבחים. ר' אלי ע"ה היה ראש השוחטים. בתוקף תפקידו כראש השוחטים היה צריך לרשום על כל בהמה שחוטה - אם חלק, או כשר, או טריפה. (הדבר נעשה בעזרת חותמת שמוחתמת על הבשר)

פעם אחת, תפס ר' אלי - רב עיר, מהערים שעל יד חיפה, שהלך אחרי שהוא החתים את הבשר, ושינה את הרישום מטריפה לכשר או אפילו לחלק ומכשר לחלק. בפעם הראשונה שר' אלי ע"ה תפס את הדבר, ניגש לאותו רב ודיבר אתו קשות והוכיח אותו על מעשיו - שמכשיל ישראל וגורם לאכילת טריפות. אחרי איזה זמן תפס את אותו רב במעשיו פעם שניה. מיד הגיש את התפטרותו מבית המטבחים.

בשבת שאחרי ההתפטרות הייתי אצלו ושאלתי: 'אבא ופרנסה מנין?' וענה לי: 'פרנסה היא מן השמים ואינני יכול, שעל גבי יאכילו יהודים טריפות'. בדיוק באותו זמן החל להתמסד הנושא של שוחטים הנוסעים לשחוט בחו"ל, והיה לו רווח גשמי גדול, מזה שהצטרף לתוכנית של שוחטים הנוסעים לשחוט בחו"ל.

(הרב שלמה גרוס)

לנצל כל רגע

ר' אלי ע"ה היה מאד חרוץ בעבודה. אינני יודע מתי התחילו לעבוד בבית המטבחים בחיפה: ב-2:30 או ב-3 לפנות בוקר אך בסביבות השעה שתיים

ר' אלי' במלאכת השחיטה בחצר ביתו של ר' ראובן דונין (תשרי תשמ"ג)

לפנות בוקר, כבר ראו אותו עומד בפינת בלפור - הרצל, מחכה לרכב שייקח אותו לבית המטבחים.

בסביבות השעה אחת-עשרה היה חזרה בחיפה ונסע לשחיטת עופות במפעל שהיה ברמת ישי. כמובן שלא עבר יום בלי כמה שעות לימוד הן גמרא הן הלכות והן חסידות.

לאור זאת לא היה יכול לסבול "בזבזני זמן" היה לו קטע היתולי שהיה מתאר את האישה רצה כמו משוגעת בשבע בבוקר להספיק לשים את הילדים במסגרות הלימוד שלהם ולהגיע בזמן לבית ספר בו היא מלמדת, בעוד הבעל קם מהמיטה רק בתשע ולוקח אתו לתפילה/כולל בננה כדי לחזק את הלב (זיך דער כאפען די הארץ).

(הרב שלמה גרוס)

תומכי תמימים חיפה

בשנת תשט"ו הוקמה ישיבת תומכי תמימים בחיפה. הזאל היה בית הכנסת שברחוב הרצל. הרב דוברוסקין היה ראש הישיבה ור' אלי' היה מגיד שעור נגלה. הישיבה החזיקה מעמד שנה אחת בלבד וכשנסגרה הדבר עורר אי שביעות רצון וקפידה מצד הרבי.

כשהוקמה הישיבה ברחוב ארלוזורוב באתי לר' אלי' בשמחה רבה וספרתי לו כי הוקמה ישיבת חב"ד בחיפה.

הוא היה מאד פסימי ואמר בידישי: זה לא יחזיק מעמד. שאלתי אותו: למה הוא אומר ככה? וענה לי: על סמך הניסיון חיים משנת תשט"ו.

שאלתי: מה היה בתשט"ו וענה לי: היו שתי בעיות. בעיה אחת הייתה כספית - אבל עליה ניתן היה להתגבר, היו עושים מגבית כלל ארצית והיו יוצאים מהחובות. אבל הבעיה העיקרית הייתה: שהתמימים לא רצו להיות כאן. ובכל הזדמנות היו חותכים מחיפה. התמימים רצו לשמוע התוועדות של ר' שאול ברוק או של המשפיע שלמה חיים קסלמן מלוד.

גם עכשיו טען התמימים יברחו בכל הזדמנות בכדי לשמוע את ההתוועדות של המשפיעים בצפת.

(הרב שלמה גרוס)

כשר כשר

יהודי אחד שהיה אוכל לסירוגין בשבתות ובחגים אצל הרב דוברוסקין או אצל ר' אלי' היה כבר אז "מתפרנס" ממיחזור בקבוקי יין. פעם בחג בשולחן אצל ר' אלי' סיפר שמוצאו מגבול רומניה - רוסיה, וכשהגיעה השואה לשם - ברח לתוך רוסיה ושלוש יממות לא בא אוכל אל פיו.

ר' אלי שאל: למה?

והוא ענה: כי לא ידעתי מה כשר ומה לא ולכן לא אכלתי כלום, אבל ביום הרביעי הגעתי לאיזה שהוא מקום והיו שם הרבה פליטים רובם ככולם דוברי רוסית ופתאום יצא מאחד המבנים קצין רוסי שצעק "קושט, קושט" (לאכול) בשפה הרוסית, פאשלי קושט - בואו לאכול) אז נכנסתי למבנה ואכלתי שם לחם וכמה צלחות מרק וגם בשר ואורו עיני.

ר' אלי שאל: איך אכלת שם? איך ידעת שזה - כן כשר? והוא ענה: הרי הקצין צעק כשר, כשר [לפי צורת הדיבור של הפוילישערס המבטאים קמץ כמו שאנו מבטאים שורוק]. ר' אלי' צחק מאד אבל לא גילה לו למה צוחק והוא חשב שר' אלי' צוחק על שהצליח לאכול.

(הרב שלמה גרוס)

חינוך? - דוגמא אישית

הרב בראון ע"ה היה רב השכונה. הוא היה בעל בעיות לב ואחרי ניתוח לב. על כן החליט שבמסגרת חסכון במאמצים, לא יקום ל"ויברך דוד" או ל"עלינו לשבח" ויגיד תפילות אלו בישיבה.

והנה בתפילה הוא רואה את ר' אלי' שהיה מבוגר ממנו בעשרים וחמש שנה (וגם אחרי ניתוח לב) מתאמץ לקום ל"ויברך דוד", התבייש בעצמו על מחשבתו וקם.

הרב בראון ע"ה היה נותן שעור גמרא. ר' אלי' היה יושב בשיעור כמו תלמיד בבית הספר. עובר עם האצבע על הגמרא ולא אומר מילה.

אמר לי הרב בראון כי ידע לפי הבעת הפנים של ר' אלי' מה מצבו. אם ר' אלי' הרים את הראש והסתכל במבט חודר ככל הנראה שפספס משהו בפשט הגמרא אך אם ר' אלי' היה מרים את הראש ומחייך ברור שהסביר מאה אחוז נכון. מעולם ר' אלי' לא התערב ולא העיר דבר.

פעם אחת בלבד, מישהו שאל שאלה והרב בראון לא ידע לענות. אז קם ר' אלי' ואמר: אם על הרב טוב, וכשר הדבר בעיניו, ונותן לי רשות, (וכך המשיך כעשר דקות עם התנצלויות) הוא מוכן להסביר.

הרב בראון נתן את רשותו - ור' אלי' נתן הסבר מקיף לא רק של סוגי' זו בלבד אלא של כל המסביב.

ואמר לי בזמנו הרב בראון ע"ה כי מבלבלים היום את המוח לתלמידים הליטאיים בתלמודי תורה אודות גדולתם של הרב אהרון קוטלר, בני משפחת מלצר וכדומה ולא שמים לב - שיש פה יהודי שהיה שם והיה חלק מתוך אותה חבורה.

(הרב שלמה גרוס)

מצות מכונה

מהסיפורים הקבועים של ר' אלי' ע"ה: "כשהתחיל הסיפור של מצות מכונה, כ"ק הרבי הרש"ב שלח את הרב יעקב לנדא לבדוק את הנושא. הרב לנדא חזר בהתפעלות אדירה ואמר שזה טוב ונקי וכו' וכו'. הגיב הרבי בסיפור: 'פעם היה מוהל ברוסיה ששמו יצא לפניו - שהוא עושה בריתות בצורה נקיה וסטריילית וכו' וכו'. כל כך הרבה שיבחו אותו - עד שהדבר הגיע לחצר הקיסר.

הרב יעקב לנדא, אב"ד בני ברק

הצאר קרא לו ואמר: שמעתי עליך שאתה עושה ברית בצורה נקייה וסטרילית. היהודי הוריד את הראש בענווה ואמר: אכן. ממשיך הצאר ואומר: הייתי רוצה לראות. ענה המוהל: אין בעיה בברית הבאה אדאג שיקראו לכבוד הקיסר. אומר הצאר: מה פתאום? וקורא לאחד החיילים: איוון תוציא את המה שמו - ומצווה על המוהל לעשות לחייל ברית על המקום. המוהל עשה כמצווה והצאר הסתכל... ואכן - הכל נקי וסטרילי.

לקראת סוף הברית המוהל קצת התבלבל [ושכח שזו רק הדגמה על גוי, ומתוך הרגל התכופף] והוריד את הראש לעשות מציצה.

באותו רגע יד הצאר עצרה אותו והקיסר אמר: "זה נקי וסטרילי והכל יפה ונכון, אבל לאכול את זה באמת לא צריך".

(הרב שלמה גרוס)

הקושיה והתירוץ

בשבע ברכות האחרון שלי שהיה בירושלים (טרם נודע המנהג של היום, שאת השבע ברכות האחרון עושים בישיבה) ישבו סוגים שונים של רבנים ליטאיים, רובם מגידי שעורים בלייקווד. (גם הרב שניאור קוטלר היה אמור להגיע, אך לא הגיע מחמת מחלה)

בתוך הסעודה פנה ר' אלי ע"ה אל כולם ושאל: "אתם זוכרים את השיחה של ר' אלחנן בונם ווסרמן מתאריך פלוני?" וכולם הגיבו שזוכרים. ואז שאל: "ואת השיחה מתאריך אלמוני?" שוב כולם אמרו שזוכרים. ואז שאל: "אין סתירה בין הדברים?" חשבו כולם כמה דקות ואישרו שאכן יש סתירה בדברים.

התחיל אחד לתרץ באופן מסוים אבל חבריו פרכו את ההסבר שלו. התחיל אחר לנסות לתרץ ושוב חבריו אמרו לו שלא נכון. וכן השלישי וכן הרביעי וכן החמישי.

עד שמישהו מהנוכחים אמר: "אלי, אם אתה שואל כל כך טוב - מן הסתם אתה יודע את התירוץ!" חייך ר' אלי ע"ה ואמר: "אכן, התירוץ כתוב בספר התניא קדישא".

אגב באותה הזדמנות שאלו אותו 'איך שהוא (שך..) הפך להיות מרן ואתה רק שוחט בחיפה, הרי אתה עשית יותר טוב ממנו (דו האסט געמאכט בעסער פון אים)? ר' אלי חייך ואמר: 'התקשורת... התקשורת..'

(הרב שלמה גרוס)

הוא יודע מה אומר

בראש השנה (תשס"ט) סיפר לי הרב שניאור זלמן קלופט (ראש כולל 'דעת-יואל' ואחד מגדולי הליטאים בצפון הארץ) שר' אלי [פינקל] ע"ה נהג לומר: שאצלו מונח בפשטות שהרבי הוא בדרגת נביא.

אמר הרב שניאור - והיות שר' אלי ע"ה איננו יהודי סתם - אלא מגדולי הלמדנים שהיו בארץ - ואם הוא אומר ככה, אז....

(הרב שלמה גרוס)

השוחט החסיד

ר' אלי פינקל היה שוחט, אבל לפני הכל - היה חסיד. בכל פ"נ (ושלח הרבה פעמים פ"נ במשך השנה) הוסיף על יד שמו ושם אמו: שלא תהא תקלה בשחיטתי ובבדיקתי.

כשהיה נוסע לשחוט בדרום אמריקה, היה מתנה עם יבואן הבשר כי נוסע דרך ניו-יורק ונשאר בה כמה ימים, זאת חוץ מנסיעות לרבי בחגי תשרי.

הרב קלמן יהודה מארלאו, מד"א דקראון הייטס

בתוך 770 היה יושב קבוע מאחורה, על יד הדלת ממנה הרבי נכנס לזאל הגדול.

פעם שחט על פי המלצת הרב ביסטריצקי ע"ה עבור קהילת קראון הייטס. לפני שיצא לשחוט נבחן על ידי הרב מארלוו ע"ה ונמצא כי יודע את כל ההלכות מצויין.

בסוף המבחן הרב מארלוו שאל אותו איפה למד בצעירותו וענה כי למד בברנוביץ. הרב מארלוו נרעש ושאל: אז מה אתה עושה בחב"ד? וענה: אני בחב"ד מאז אמצע השואה.

ר' אלי' פינקל היה אדם נעים הליכות ונוח - הדבר היחיד שהיה יכול להוציא את ר' אלי' משיווי משקלו היה הסיפור של התמימים שמתו ברעב בשנגחאי בזמן השואה משום שבכסף שוועד ההצלה בראשות הרב אהרון קוטלר שלח היה כתוב לא לתת לחב"ד מאומה.

סיפור זה היה ממש משגע אותו. כשהיו מספרים אותו בנוכחותו כל גופן התחיל לרעוד.

[וזאת אולי כי מצד אחד החשיב את עצמו כתלמיד ישיבת ברנוביץ, כתלמיד להרב אהרון קוטלר ולהרב אלחנן בונם וסרמן - ומצד ב' הרי הוא חבדניק.]

(הרב שלמה גרוס)

הפעם ילווה אישי אלי

על הפסוק: "ותהר עוד ותלד בן ותאמר עתה הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי"¹. פירש ר' אלי ע"ה (כמדומני שאמר זאת בשם אחד המפרשים, אולי החיזקוני):

כשיש ילד אחד, האמא לוקחת את הילד לאן שצריך והאבא חופשי ללכת לעיסוקיו, כשיש שני ילדים האמא יכולה לקחת ילד אחד בצד ימין והילד השני בצד שמאל והאבא חופשי ללכת לעיסוקיו אבל כשיש שלושה ילדים אין ברירה כי היא לוקחת ילד אחד בצד ימין וילד שני בצד שמאל אבל את הילד השלישי היא כבר לא מסוגלת לקחת ועל כן הוא צריך ללכת איתה לכל מקום וזהו שנאמר "עתה ילווה אישי אליי". כי הוא חייב ללכת איתה².

(הרב שלמה גרוס)

ראובן חטא - או לא חטא?

מתוך הסיפורים הקבועים של כ' מו"ח ע"ה:

רבי ישראל מרז"ן הק' בהיותו ילד שיחק פעם בחוץ ופתאום נכנס הביתה חיוור כסיד.

שאלו אותו מה קרה? וענה כי ראה בחוץ יהודי כשלושה מטרים גובהו, ושאל אותו: מי אתה? והיהודי ענה: ראובן, ושאל אותו: ראובן מה? וענה לו: ראובן בן יעקב, ושאל אותו: מה אתה עושה כאן? וענה לו היהודי: אני הולך לרבי שמשון משיפיטובקה להגיד לו תודה רבה, יישר כוח על הפירוש הנכון שפירש.

1 • בראשית, פרק כ"ט פסוק ל"ד.

2 • כדאי מאד לקרוא את פירושו של ר' יצחק קארו דודו של הבית יוסף, בספרו תולדות יצחק. שנוגע בהרבה מהנקודות הנידונות כאן, והעתקתיו לטובת המעיינים.

תולדות יצחק על הפסוק:

"הפעם ילווה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים", ולמה הפעם יותר מבשאר הבנים, ולמה ילווה בן השלישי ולא בן השני או בן הרביעי או החמישי?

ואפשר שהאישה שיש לה שני בנים קטנים לוקחת הבן האחד בזרוע האחת והבן השני בזרוע האחר, אבל כשיש לה שלשה בנים קטנים, על כורחו של בעל ייקח האחד, והוא לעולם אצל אשתו לאמר קחי הילד והניקיהו, ולזה אמרה "עתה הפעם" על כורחו "ילוה אישי אלי" אחר ש"ילדתי לו שלשה בנים".

כי רבי שמשון משיפיטובקה פירש את הפסוק:³ "ויהי בשכון ישראל בארץ ההיא וילך ראובן" - מה ראובן עשה? - הלך. "וישכב את בלהה פילגש" - מי שכב? כהמשך הפסוק - "אביו".

"וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר" - כאשר יעקב שמע שמישהו (דהיינו ראובן) הולך על יד האוהל פרש מבלהה. ועל כן היו בניו רק שנים-עשר כי היו צריכים לרדת עוד שתי נשמות אשר נתקעו בין העולמות ולכן אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, כי הם הגופים של שתי הנשמות שנתקעו.

כך פירש רבי שמשון משיפיטובקה והלך ראובן להודות לו כי זה הפירוש הנכון ולא נכון להגיד שראובן שכב עם בלהה אלא רק הלך על יד האוהל. פשט זה לא מסתדר עם תרגום אונקלוס בו כתוב: "ושכיב עם בלהה לחינתא דאבוהי". (האות ד' מפריעה) והתשובה: על כן אומרת הגמרא ש'מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם' דהיינו שהפשט לא כפי אונקלוס.

(הרב שלמה גרוס)

שמור לעצמך

ר' אלי' [פינקל] היה יהודי עדין נפש, וגם כשהיה צריך להשתמש בלשון בוטה ולומר למישהו משהו [כמו 'ישקני'], היה מעדיף לספר סיפור או משל, והמבין יבין:

בעיירה היה יהודי עשיר שאף פעם לא נתן צדקה לאף אחד. להגנתו העשיר טען שהוא נותן צדקה אבל רק לתלמידי חכמים - ולעמי הארץ איננו מוכן לתת. הייתה לו לאותו עשיר שאלה, אשר אותה שאל לכל מבקש צדקה והואיל ואף אחד לא ידע הוא טען 'אתה עם הארץ' ולא נתן. השאלה הייתה: 'איפה יש בחומש מילה עם ארבע פעמים קמץ?' אף אחד לא ידע.

פעם אחת הגיע מקבץ נדבות שידע. בין העופות הטמאים מופיע: "ואת הַרְקָמָה"⁴. העשיר ששמע כי העני ענה לו, לא הייתה לו ברירה ונתן סכום הגון. אולם, העשיר פחד שאותו עני יצא החוצה ויפרסם את התשובה לכולם. על כן אמר העשיר לאותו עני: שמור את זה לעצמך. דהיינו שלא יגלה.

3 • בראשית ל"ה פסוק כ"ב.

4 • דברים פרק י"ד פסוק י"ז.

אמר העני לעשיר: ואיפה יש מילה בחומש עם ארבע פעמים פתח? העשיר לא ידע והעני גילה לו: "הַקְדַּחַת" והוסיף: "תשמור את זה לעצמך".

(הרב שלמה גרוס)

גילוי אליהו

ר' תום רטיג [שלמד אז בישיבה ברמת אביב] בא לגור ברחוב הלל בחיפה [סמוך מאוד לבית הכנסת הישן של חב"ד ברחוב הרצליה]. פעם רצה להתפלל מנחה וירד לרחוב מסדה המקביל. על יד שלט "בית הכנסת עדת ישורון" ראה שני זקנים עומדים: האחד עם מגבעת ובגד ארוך והשני עם כיפה סרוגה וחליפה.

תום ניגש אליהם בשמחה ושאל: מתי מנחה? הזקנים ענו לו כי בבית כנסת הזה כבר אין תפילת מנחה במניין הרבה מאד שנים. התפתחה שיחה קלה בין שני הזקנים לתום. בתוך השיחה תום הרגיש שהזקן עם המגבעת והבגד הארוך יודע קצת יותר מדי על חב"ד: כגון כשדובר על הישיבה ברמת אביב שאל כמה תמימים (ולא תלמידים) יש בישיבה. ושאל מי המשפיע. וכששמע שראובן המשפיע - שאל האם משפיע רק לשיעור מסוים או לכל הישיבה.

אז הייתה לתום הברקה ושאל: אתה הוא ר' אלי' שראובן מדבר כל כך הרבה עליו בהתוועדויות? הזקן הכחיש ואמר: לא. ומה שם כבודו? אליהו. ומה כבודו עושה? והזקן עונה: פנסיונר. ובמה עסק כבודו לפני שיצא לפנסיה? שוחט נענה. חוגג תום: אז אתה כן ה"ר' אלי" שראובן מדבר עליו.

באין מניין למנחה הלך תום עד לישיבה ברח' ארלוזורוב. באותו זמן גם אני הגעתי משום מה לישיבה. תום [שהכיר אותי] אומר לי: שלמה, היה לי היום גילוי אליהו ומספר לי את כל הסיפור.

הגבתי: ואתה כמוכן לא יודע למי אתה מספר..

(הרב שלמה גרוס)

דרכיה דרכי נועם

לקראת החתונה שלי הייתי בבלאגן גדול. ההורים שלי ע"ה שומרי תורה ומצוות רגילים מאירופה לא היו מוכנים לשמוע על ישיבה נפרדת גברים - נשים בחתונה. ריקודים נפרדים בוודאי, ישיבה נפרדת בשום פנים ואופן. ניסיתי המון פעמים לדבר איתם בנידון וללא הצלחה. חריפה ביותר הייתה

בחנתנת ר' שלמה גרוס (משמאל לימין): הרב חיים אהרן דוברוסקין, ר' אלי' פינקל, ר' שלמה גרוס, אביו ר' זעליג גרוס)

אימא שלי ע"ה אשר טענה: להחליף לך חיתול הייתי טובה, לשבת על ירך בחתונה לא?

יום אחד סיפרתי על הבעיה למו"ח. הוא הגיב: אל תדבר אתם בנושא, תשאיר לי את זה. אמרתי: אבל איך? הם אינם מוכנים לשמוע, בשום פנים ואופן. והוא שוב אמר: אל תתערב ותשאיר לי את הדבר.

ההורים שלי עלו לביקור וכמובן התקבלו כמחותנים לעתיד בשיא הכבוד ואז בין אכילת העוגה לשתית התה, ר' אלי' שאל אותם: תגידו, אתם בכוח רוצים שיפטרו אותי? הם פתחו זוג עיניים ולא הבינו על מה מדובר. והוא הסביר: בעבודתי אני השוחט הראשי של העיר חיפה, אתם יודעים מה יהיה אם ישבו בחתונה במעורב גברים-נשים? למחרת אני מפוטר.

הם צחקו והביעו הסכמתם לשיבה נפרדת.

(הרב שלמה גרוס)

תחתנו אותו

בביתו של הרב גרשון חן ברחוב צפת היה השיעור השבועי הקבוע בתניא. 'כשר' ראובן דונין שהיה משתתף קבוע בשיעור [בתור רווק] לא היה מבין משהו היה צועק ומשתולל.

ואז ר' אלי' פינקל סיפר לו סיפור כמשל: לצאר ניקולאי היה בן פרא אדם שהשתולל וצרח. עד שפעם, אחד היועצים אמר לצאר: תחתן אותו עם אישה, אשת חיל והוא יירגע, וכך היה.

חיתנו את בן הקיסר עם אשת-חיל ונרגע.

ציונו של ר' לויק זצ"ל לפני השיפוך

יום אחד המשפחה המלכותית הלכה לקרקס (הצאר ואשתו, הבן ואשתו).
ושם - האריה השתולל והשתולל.

פתאום קם בן הצאר וצעק: ז'נטה יבו (ברוסית : תחתנו אותו) [והרמז
לראובן היה ברור].

(הרב שלמה גרוס)

ר' לוי יצחק

הרב אליהו פינקל אמר [בקשר להסתלקות רבי לוי יצחק שניאורסאהן]: אין
זה נכון שהסתלקותו של ר' לויק היה אירוע ידוע לכל. היה מידור מאד קפדני,
וממש דאגו: שמה שלא צריכים לדעת גם לא יידעו.

אני הייתי באותו זמן באלמא אטא וכבר נחשבתי לחבדניק ולמרות זאת לא
ידעתי שמחותן של הרבי הר"צ נמצא בעיר ולא ידעתי כלל שהסתלק.

(הרב שלמה גרוס)

שחלק מחכמתו ליראיו

שמעתי ממו"ח (ואחר זמן ראיתי שסיפור זה מובא בספר תורת הפרשה):

באחד ממסעותיו של הרב חיד"א⁵ לאיטליה הפליג עימו סוחר יהודי שהוביל עימו מלאי גדול של גבינה לא כשרה. השתדל הסוחר להשיג מהחיד"א הכשר לסחורתו כדי שיוכלו למכרה בקלות, אולם החיד"א סירב, כיון שכך החליט הסוחר לכפות על החיד"א לתת לו כשרות בכח הזרוע.

הוא שכר כמה ממלחי האניה שהתנפלו על החיד"א באמצע הלילה ואיימו להשליכו לתוך הים אם לא ייתן לסוחר את ההכשר המבוקש, בלית ברירה ניאות הצדיק להוציא כתב הכשר לסחורתו של האיש וסיימו במילים: "וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים"⁶. בספר שמו"ת שנת תקי"ג.

כשהגיע הסוחר לאיטליה, פירסם ברבים כי באמתחתו גבינה מארץ הקודש, הכשרה למהדרין בהכשר הגאון המפורסם החכם חיד"א. הסוחר הוזמן להציג את כתב ההכשר שבידו בפני רב המקום, הרב קרא בעיון רב את הנוסח וכשהגיע למשפט הסיום, תמה על שום מה הוסיף החיד"א את המילים בספר שמו"ת לאחר הזכרת הכתוב "וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים".

הרהר הרב שעה ארוכה עד שהבין כי במילה שמו"ת התכוון החיד"א לר"ת "שניים מקרא ואחד תרגום", עיין הרב בתרגום אונקלוס על אותו פסוק ומצא שם: "מתניכם חגורים" - חריצכון יהון אסירין, והבין כי חריצי הגבינה אסורים. מיד ציוה לאסור את הסוחר בבית המאסר שהודה לאחר חקירה ודרישה כי השיג את ההכשר בדרכי כפיה ואלימות. קם הרב בהתרגשות ובירך את החיד"א "ברוך שחלק מחכמתו ליראיו". (תורת הפרשה).

אתה חייב לחזור בתשובה

כל פעם שהיו נפגשים ה'מגיד מישרים' ר' יעקב גלינסקי ור' אלי ע"ה, ר' יעקב גלינסקי היה אומר: "אלי' דארפסט תשובה טאהן" (אלי' אתה חייב לחזור בתשובה) ור' אלי היה מתחיל לצחוק.

פעם שאלתי מה מסתתר מאחורי הדבר וסיפר לי שבהתחלת השואה הוגלו בחורי ישיבות לאיזה 'שום מקום' בברית המועצות על איזה הר קרח שבו לא היה שום דבר.

5 • הערה של הרבי שצריך להגיד הרב החיד"א או חכם חיד"א, כי האות ח של חיד"א היא חלק משמו 'חיים יוסף דוד אזולאי'.

6 • שמות, פרשת בא פרק כ"א פסוק י"א.

הרב יעקב גלינסקי, המגיד מישורים

הגיע עליהם קצין רוסי ואמר להם: אתם תקימו פה קולחוז. תפס את ר' אלי' ואמר: אתה תהיה הספר של הקולחוז ותפס את ר' יעקב גלינסקי ואמר: אתה הולך עכשיו להסתפר בפקודה.

עמד ר' אלי' וסיפר את ר' יעקב גלינסקי. הוא ממש לא ידע איך מספרים ור' יעקב גלינסקי טוען כי פגע לו במקצת ב - א' הפאות בשגגה ומאז כל פעם שהיו נפגשים ר' יעקב גלינסקי היה אומר לו כך.

(הרב שלמה גרוס)

היה שווה

ר' אלי' סבל מבעיות בלב. אחרי שעבר ניתוח קשה - היה בתרדמת. כשהתאושש, פגש אותו ידיד ליטאי ושאל אותו: "בכינות, זה היה שווה?" (את כל הצער והכאבים). ר' אלי' הביט בו וענה: "אם זה מאפשר לי ללמוד עוד דף גמרא? זה שווה".

(הרב שלמה גרוס)

שנזכה לשנה הבאה

בשלב מסוים, כשר' אלי' הזדקן, הייתי קונה עבורו את המצות ואת הד' מינים. כל פעם הייתי אומר לו (כנהוג באירועים שכאלה): שתזכה לשנה הבאה (ביידיש

'דערלעבט איבער א יאהר' (והשיב לי תוך שמצביע על גופו: "אני רוצה - אבל המכונה כבר לא עובדת".

(הרב שלמה גרוס)

כשגגה שיצא מלפני השליט

סיפר ר' אלי ע"ה: עם הארץ אחד שאל למה אומרים בערב יום כיפור שלוש פעמים "וניסלח ... כי לכל העם ב...". הוא שואל והוא מתרץ: כי יש ספק אם צריך להגיד בשננה או בשגגה או בשגגה ולכן אומרים את שלושתם בכדי לצאת ידי חובת הכל.

שאלו בנו: והרי אפשר שיצטרכו להגיד "בשגגה". התרתח עליו אביו: זה!!!
בטח לא!!!

(הרב שלמה גרוס)

מעשה שהיה

ר' אלי ע"ה, סיפר פעם זיכרונות מילדותו:

באזור בית הוריו היה מקובל כי בחתונה - היה קם ונעמד מישהו לשבח את החתן. בסגנון: החתן שלנו למד כך וכך שנים בישיבה פלונית ועשה שם חיל בלימודים ואח"כ היה כך וכך שנים בישיבה אלמונית והיה שם מאד מקורב לראש הישיבה, עד כי למד איתו חברותא ואח"כ וכו' וכו'.

פעם הייתה חתונה ומישהו נעמד לשבח את החתן לפי נוהג זה. בשלב מסוים כשדיבר כל קהל המוזמנים פרץ בצחוק כי לפי החשבון שאמר - החתן היה חייב להיות מעל לגיל 70. כי אם החתן 15 שנים בישיבה פלונית ואח"כ 10 שנים בישיבה אלמונית ואח"כ עוד 15 שנים בישיבה מסוימת ועוד 12 שנה בישיבה נוספת ועוד 17 שנה בישיבה...

הדובר היה צריך להוריד מכמויות השנים ואמר: 15 שנים שאמרת... הם לא דווקא 15 שנה מיום אל יום - כי אם 12 שנה. והו 12 שנה שאמרת... הם לא דווקא 12 מיום אל יום כי אם 9 וכן הלאה.

(הרב שלמה גרוס)

בקיאות בעל פה

במסגרת הבית חב"ד שלי אני נותן שיעורים בערב. אף פעם אינני מכתוב מה נושא השיעור אלא שואל את החברה מה הם רוצים ללמוד. רוצים ללמוד גמרא מסכת בבא קמא? - בסייידר גמור. נוסף על ההתקדמות והפשט בגמרא אני כבר מוצא מקום להשחיל סיפורים על הרבי או להאיר לכיוונים מסוימים. באותו הזמן אחת הקבוצות ביקשה ללמוד מסכת עבודה זרה. הסכמתי איתם ולמדנו מסכת עבודה זרה. באיזה שהוא שלב נתקעתי. על כן התקשרתי למורי וחמי ושאלתי אותו.

זה היה בערך חצי שנה לפני הסתלקותו כשכל הגוף כבר לא עבד כפי שצריך ונוסף על כך היה עיוור לחלוטין. אמרתי לו בטלפון שאינני מבין פשט בגמרא בעמוד זה וזה. הוא ענה: שלמה, מה אתה רוצה ממני אני כבר זקן. ענית: אבא יש בעיה גדולה כי אני מגיד שיעור ואם אני לא מבין מה יהיה? הוא אמר: טוב תתקשר עוד שעה (מה היה עוזר עוד שעה? הרי ממילא היה עיוור ולא יכול היה לקחת ספר ולבדוק)

לפני שניתקתי אמרתי: אבא הסתכלתי ברש"י והסתכלתי בתוספות ונדמה לי שהפשט הוא כך וכך אך אינני בטוח בעצמי. הוא הגיב: כן, רש"י סובר כך ותוספות הפוך ולכן המהרש"א שואל על תוספות ולכן הרא"ש כותב כך ותבדוק שני דפים קודם מה תוספות אומר שם ותראה שיש סתירה בין תוספות פה לתוספות שם ולכן הר"ן ככה ולכן הריטב"א ככה ולכן המאירי כותב ככה ולכן הטור פוסק ככה אבל ברמב"ם נפסק אחרת ולכן הבית יוסף הולך לפי הרמב"ם ולא פוסק כמו הטור.

הקיצור הוא דיבר איתי בין 45 דקות לשעה. זאת אומרת התחלת השיחה הטלפונית הייתה 'שלמה מה אתה רוצה ממני אני כבר זקן' ובסוף השיחה הסביר לי את הסוגיה וסוגיות קשורות באר היטב כולל כל הראשונים הכותבים בעניין וכל פוסקי ההלכה.

(הרב שלמה גרוס)

אכזר לבניו

המטפל הראשון בר' אלי ע"ה היה יהודי חסיד מחסידות אחרת. מידי פעם היה נעלם וטען שנסע לאביו בירושלים לטפל בו.

עם הזמן נודעה הסיבה האמתית: היהודי היה גרוש (ונשוי בשנית) ולא שילם את המזונות לאשתו לשעבר. על כן כל פעם שחשד שיבואו לעצור אותו היה נעלם מחיפה.

כשהדבר נודע לר' אלי' אמר שלא רוצה אותו כמטפל כי איננו רוצה באכזר כזה שלא דואג למזון לילדיו.

(הרב שלמה גרוס)

חיכה לי' שבט

לקראת סוף חודש טבת תשע"ג, המטפל הזר [שהיה בביתו של ר' אלי'] ברח ולכן לא הייתה לבן ר' יהודה ברירה ובא לשבת לטפל באביו.

הייתה שבת ראש חודש שבט. ר' אלי' התפלל את כל התפילה בעל-פה (כבר היה עיוור לחלוטין) ממה טובו כולל אתה יצרת עולמך מקדם וכולל פרקי התהילים שאחרי התפילה. ר' יהודה היטה אוזן ולא הייתה שום טעות.

אחרי שסיים להתפלל, ר' יהודה קרא את הפרשה בטעמים כאילו קריאת התורה בציבור וגם את ההפטרה.

כשסיים, ר' אלי' העיר לבנו על מילה מסוימת שבה הייתה טעות בין מלעיל למלרע (לא זוכר אם הבן אמר מלעיל והעיר לו שהיה צריך לבטא מלרע או להפך) ואז ר' אלי' שואל את בנו: יהודה מתי י' שבט? והבן עונה: אבא התפללת אתה יצרת עולמך מקדם דהיינו היום ראש חודש ובעוד עשרה ימים י' שבט זאת אומרת ביום שני הבא.

אכלו סעודת שבת ביחד ואחרי ברכת המזון ר' אלי' שוב שאל את בנו: יהודה מתי י' שבט? והבן עונה: אבא אמרתי לך ביום שני הבא.

נרדם קצת על הכיסא וכשהתעורר שאל שוב: יהודה מתי י' שבט? והבן עונה: אבא הרי כבר אמרתי לך ביום שני הבא.

ביום שני שמיד אחרי אותה שבת, הבן עזר לו להניח תפילין ולהתעטף בטלית וכשסיים את התפילה שאל: יהודה, היום י' שבט? והבן ענה: לא אבא, ביום שני הבא.

וביום שני י' שבט בזמן תפילת מנחה הסתלק מן העולם באופן די פתאומי. כל המערכות כבר לא עבדו כפי שצריך מזמן, גם הלב לא, גם הריאות לא וגם הכבד לא, אבל באותו י' שבט פתאום הכל קרס ונדם.

ללא גינוני כבוד

ר' אלי' בקש מבנו כי יעשו לו הלוויה פשוטה ביותר וכי לא יסחבו אותו בכל רחובות העיר ואמר כי לא יסלח: לא בעולם הזה ולא בעולם הבא - למי שישא הספד עליו⁷.

את המקום בבית החיים קנה כחמש עשרה שנים קודם, וגם ציווה בדיק איך צריכה להראות המצבה. לפי בקשתו על המצבה שיהיה כתוב רק שמו ושם משפחתו ותו לא.

הבן שאל: זה הכל? וענה: אם אתה רוצה אתה יכול להוסיף ר' קטנה לפני השם הפרטי אבל לא יותר⁸.

הדבר הציק לי מאד כי באותה שורה קבורים אנשים שלמדו ממנו בשיעורים שנתן - ועליהם כתובים תארים מכאן עד הודעה חדשה. על כן אמרתי לבן (שהוא מאד קרוב ובטל להרב דוד לאו, הרב הראשי לישראל כיום ומלפנים רבה של העיר מודיעין) כי ישאל את הרב דוד לאו.

ענה הרב לאו: איך אני יכול להגיד אחרת כאשר לפני חמש שנים ר' אלי' תפס אותי פעם ואמר לי 'בוא אני רוצה להראות לך איפה כתוב בהלכה שמצווה לשמוע בקול המת'. והראה לי מקורות שונים לכך. אז אני היום יכול להגיד ההיפך ממה שהוא מבקש - אחרי שהוכיח לי כי חייבים לשמוע בקול המת בדבר?

(הרב שלמה גרוס)

גאון בענווה

נוסף שהיה גאון בנגלה ובחסידות היה גאון בענווה. מעולם לא סיפר דברים. לפני החתונה כשרציתי לברר את הייחוס שלו ואת הקשר למשפחת פינקל ראשי

7 • כידוע מהבעש"ט שהספד - אותיות הפסד, שהנפטר מפסיד מההספד.
8 • כידוע הסיפור על ר' אייזיק מהומיל שהלך בל"ג בעומר (שהיה אז יום ה'חברה קדישא) לבית העלמין כדי לראות מה יש לתקן, וראה מצבה מסוימת וביקש להביא לו גרזן.
הוא הכה על המצבה ומחק ממנה את התארים שהופיעו בה. בני המשפחה זעמו ורצו לעשות בו שפטים, עד שגילה להם שהנפטר לא יכול להיכנס לגן עדן כי כתוב על המצבה שהיה צדיק, עניו וכו' ואמרו לו שם שכנראה זה אדם אחר ולא יוכל להיכנס, כי הוא לא היה בדרגות האלו.
לאחר שמחק האותיות - נכנס מיד לגן עדן (סיפורי חסידים - הרב זווין)

ישיבות מיר וצאצאי הסבא מקלם ענה לי שהוא נכד ל"אברהם שנית" כפי שכתוב "ויקרא מלאך ה' אל אברהם שנית".

פעם ביקש ממני לבוא לעזור לו בניקיון הספרים. בספר השני או השלישי נפלו שני קלפים גדולים מתוך הספר (הסמיכה לרבנות?) הוא רץ אליי ריצה מטורפת והוציא את הקלפים מידי כך שלא הספקתי לראות מה כתוב בהם ואמר לי שזהו זה, הוא מוותר על העזרה שלי.

אחרי ההסתלקות גם הבן וגם אני חיפשנו קלפים אלו ולא נמצאו.

(הרב שלמה גרוס)

קובץ שיעורים

פעם ביקר אצלו יהודי שאיננו שומר תורה ומצוות. שם כיפה על ראשו בכניסה לדלת. התיישב עם ר' אלי' והתחילו לדבר בלומדות בעומק מבהיל. ידוע לי כי האיש היה מפקח במשרד החינוך.

באמצע ר' אלי' אומר לי כי האיש הוא א' העורכים של קובץ שיעורים, כתגובה הצביע האיש באצבעו על ר' אלי' ואמר 'זוה עורך נוסף'. כמובן שבספר קובץ שיעורים לא כתוב על כך מילה..

עם ר' אלחנן

ישנו סיפור ידוע שהיה בשואה עם הרב אלחנן בונם וסרמן הי"ד אשר קיבץ סביבו עשרה למדנים גדולים ולמדו ביחד הלכות קידוש ה' וכשהגרמנים עם הליטאים נכנסו לביתו לקחתו להריגה אמר [הרב אלחנן וסרמן] לתלמידים לברוח אך הוא כבר זקן ולא יכול לרוץ ומה שיהיה יהיה ואכן הגרמנים ימ"ש לקחוהו להריגה.

בעת ההלוויה של ר' אלי' הגיע רב ליטאי (לא יודע מי זה היה) מירושלים אשר טען כי ר' אלי' ע"ה הוא אחד מאותם עשרה תלמידים למדנים מופלגים. אין לנו מקור לכך כיוון שר' אלי' מעולם לא סיפר לנו על כך, גם ידידיו של ר' אלי' מהישיבה מעולם לא אמרו או רמזו לסיפור זה.

(הרב שלמה גרוס)

ר' אלחנן בונם הי"ד ווסרמן, רבו המובהק של ר' אלי'

תורת היחסיות

יש את הסיפור המפורסם על יהודי שהיה מגיע עם הרכבת התחתית בבוקר של ר"ה על מנת לשמוע את התקיעות של הרבי. העירו לו על כך כי זה לא נאה והשיב: אל תבלבלו לי את המוח, הרבי יתקע בשופר ואני לא אשמע?

באותה תקופה היו בישיבת חב"ד כמה מגידי שעורים לא חבדניקים. יום א' בחדר רמי"ם אחד ממגידי השיעור הלא חב"דיים העיר: תראו איך אתם [חב"ד] נראים, ההוא מגיע עם הרכבת התחתית תוך כדי חילול החג על מנת לשמוע את התקיעות מהרבי.

היה שם ר' בערל בוימגרטן והגיב: בעיניי ההוא יותר גדול מהחזון איש. התפרצה שערורייה שלמה על דבריו של ר' בערל ותהום כל ניו-יורק ואולי

ר' אלי' עובר בחלוקת דולרים אצל הרבי (תש"נ)

אפילו כל יהדות ארה"ב.

ר' בערל חשב שאולי הגזים ונעמד בגן עדן התחתון לראות מה הרבי יאמר לו על כך. הרבי יצא מגן עדן העליון וכשראה אותו חייך חיוך רחב ואמר: בערל דבריך עושים רעש בעליונים ובתחתונים.

לפי התגובה של הרבי - בוימגרטן הבין שלא כל כך נורא מה שאמר. עד כאן הסיפור הידוע.

מבחינת ר' אלי' יש לסיפור הזה המשך.

היה חבר טוב לר' אלי' - ר' מוניה ע"ה שניאור שהיה מגיד שיעור בישיבה הקטנה בלוד.

עוד חבר היה לו יעקב ע"ה מרגולין שהיה גר בפנינת ברוקלין איסטערן פארקוואי.

אותו מרגולין קרא על עצמו את הפסוק 'ויותר יעקב לבדו' כי אשתו וכל ילדיו וכל חתניו וכלותיו הפכו לחבדניקים והוא היחיד שנשאר ליטאי. הוא היה יד ימינו של הרב משה פיינשטיין באגודת הרבנים וגם משהו בוועד הישיבות של ארה"ב.

פעם ישבו שלושתם בסוכה אצל מרגולין דהיינו ר' אלי', ר' מוניה שניאור והמארח מרגולין. שאל המארח [בקשר למה שבערל בוימגרטן אמר]: ובכל זאת, איך אפשר לדבר ככה על גדול הדור? ענה לו ר' מניה שניאור: אימא שלי הייתה

צדקת. תשאל כל מי שהיה גר באזור שלי. כל חולה שהיא ידעה עליו טיפלה בו
ובישלה עבורו וכו'... אבל לרבי [לדרגה של הרבי] זה לא מגיע.

נעלב מרגולין המארח: אתה משווה את החזון איש ליהודייה פשוטה?! עונה
לו ר' מוניה שניאור: מה יהודייה פשוטה? איפה יהודייה פשוטה? זו האימא
שלי !!!!!

ר' אלי חוזר מהרבי לחיפה ועל המרפסת לפני הבית כנסת שהיה ברחוב
הרצליה (הכניסה לאולם התפילה הייתה מהמרפסת) עמד וסיפר את הסיפור.
אחד מהמתפללים הקבועים התרגז ואמר שאם ככה מדברים על גדול הדור
- הוא עוזב את בית הכנסת וקם והלך. המצב של המניין בבית הכנסת היה מאוד
גבולי, ואם אחד מהקבועים יעזוב תהיה בעיה. על כן ארגנו משלחת פיוס עם
ר' אלי' בראש שהלכו לבית של אותו יהודי ופייסו אותו.

סוף הסיפור הידוע [כפי שסיפר אותו ר' מענדל ע"ה פוטערפאס] היה שאותו
יהודי (שהיה מגיע ברכבת לתקיעות) הגיע פעם להתוועדות ומאד התלהב
וניגש לרבי ונתן לרבי את צרור המפתחות שלו ואמר: רבי כל מה שיש לי הוא
עבורך. הרבי לקח את צרור המפתחות ושיחק אתו כמה שניות ואמר ליהודי:
אני מחזיר לך את המפתחות לשישה ימים בשבוע אך בשבת וחגי ישראל הם
שלי, ואינך פותח את העסק.

וסופו של דבר הוא שהיהודי הוא חזר בתשובה שלימה אבל החזון איש
היה מתנגד ונשאר מתנגד.

אגב מר' ראובן דונין שמעתי כי בהזדמנות שהאיש ההוא היה ב770 לפני
שנתן לרבי את המפתחות, ר' ראובן ניגש אליו על מנת לדבר אתו מבחינת 'הן
לא הפסיד מצוות אהבת רעים'. ההוא ביקש שראובן יעזור לו במשהו וראובן
החזיק פריט שלו (לא זוכר מה) ובדיוק הרבי יצא. הרבי הסתכל אז במבט מאוד
חודר לעבר ראובן.

(הרב שלמה גרוס)

סיפורי הרב יחיאל מיכל ע"ה דוברוסקין

11 ארט משולש

אמר הרב דוברוסקין ע"ה:

1. בשרי זה טוב, חלבי זה טוב, בשרי וחלבי ביחד באותו כלי? - לא טוב.
2. בנים זה טוב, בנות זה טוב, בנים ובנות ביחד בערבוביה? - לא טוב.
3. - גוי זה טוב (אם נפל הנר של שבת קודש על השולחן והתחילה שריפה קטנה - יוצאים החוצה וקוראים לגוי והוא מכבה את השריפה - נמצא כי גוי הוא דבר טוב).
- יהודי זה טוב (חסר אחד למניין ויוצאים החוצה ונכנס יהודי ויש מניין ניתן להתפלל - נמצא כי יהודי הוא דבר טוב).
- א פארך⁹ הוא טוב (ברוסיה שירות בצבא היה לשלושים שנה ויותר. אבל כשמגיעים ללשכת גיוס ומראים את הראש ומשתחררים שחרור מוחלט מיד - נמצא כי פארך הוא דבר טוב)
- אבל כשיש "א ייד, א גוי, א פארך" בגוף אחד - זה לא טוב.

(הרב שלמה גרוס)

9 • פצע בשערות הראש כתוצאה מכינים או ברחשים אחרים, שלא ניתן לטיפול. המילה משמשת גם כקללה באידיש, כשרוצים להגיד על מישהו שהוא פרא אדם, כמו הפצע שלא עוזב ואין מה לעשות נגדו.

מבצע כשרות

כשהיה צורך ללכת להכשיר מטבח, היה הרב דוברוסקין מצטרף למכשירים ומנהל הלכתית את הכשרת הבית.

פלוני התקרב לחב"ד והוא דאג שיבואו להכשיר את בית הוריו. כשהגיע הצוות (שכלל את הרב דוברוסקין) הם החלו בהכשרה, הרב דוברוסקין ברר ובדק כל כלי. בסוף הפריד מספר סכינים והודיע שאין אפשרות להכשירם.

בעל הבית נזעק: 'מה? מה נעשה איתם? אתה רוצה שנזרוק אותם לפח?...!' והרב עשה פרצוף נעלב והשיב מיד: מה פתאום לזרוק?... תנקו איתם נעליים [כשדורכים למשל על מסטיק].

התשובה של הרב והדרך בה נאמרו - התקבלו אצל בעל הבית, הוא צחק, ויצא מן המטבח.

(החפב"ש)

עם רומני דבר רומנית

בית הכנסת ברחוב הרצליה (פינת מדרגות האומן) היה נקרא רשמית "אור ישראל (חב"ד)". בפועל התפללו בו 3 חבדניקים הרב דוברוסקין ע"ה, בנו ר' חיים אהרון שי', ומו"ח ר' אלי' ע"ה, אחרי שהתחתנתי הצטרפתי למקום ואח"כ גם הרב לייבל שילדקרויט שי' הצטרף.

רוב המתפללים היו יהודים די פשוטים יוצאי רומניה. המצב היה כך שרוב הסידורים היו בנוסח ספרד ואם מישהו מהחבדניקים היה ניגש להיות ש"צ ואמר מילה שונה מהכתוב בסידורים נוסח ספרד, והיה מתפלל שהתפלא על כך, חבריו היו מרגיעים אותו שזה נוסח חב"ד.

המתפללים האלה היו מקשקשים כל התפילה. היה להם דעות על כל נושא בפוליטיקה הישראלית והעולמית. הרב דוברוסקין היה נוהג להגיד למישהו שדיבר בזמן התפילה: "אם לא תשתוק אתן לך עליה - וזה יעלה לך 'מי שברך'!"

(הרב שלמה גרוס)

הרב הוא הגוי

הרב דוברוסקין היה ידוע ב'אהבתו' לרבנים לא חסידיים, והיה מספר עליהם משלים.

הרב יחיאל מיכל ע"ה דוברוסקין בחתונת ר' שלמה גרוס שיחי'

היה רב שהיה חולה וחלש. הלכו אשתו והוא לרופא. אמר הרופא כי על מנת להתחזק על הרב לשתות חלב פרה. הלכו הרב ואשתו לקנות פרה על מנת שיהיה לרב חלב.

כשהגיעו לשוק האישה חשבה את עצמה מומחית בענייני העולם הזה ובכלל הייתה הקובעת בבית. היא ניגשה לגוי שרצה למכור פרה. ושאלה אותו אם הפרה הזו נותנת הרבה חלב.

הגוי אשר ראה עם איזה ליצנים יש לו עסק התחיל להלל ולשבח את הפר שלו שנותנת הרבה מאד חלב אבל צריך לדעת איך לחלוב וכמובן ביקש מחיר מפולפל פי כמה וכמה ממחיר פרה.

הרב ואשתו שילמו והפר עבר לרשותם על תקן 'פרה נותנת חלב'. אחרי יום הרבנית אמרה לרב שיילך לחלוב.

לקח הרב דלי וכיסא נמוך וניגש לפר. הפר שהרגיש שמישהו מגרד לו את העניינים נתן עם הזנב מכה רצינית לרב. הרב שחטף את המכה נכנס הביתה אבל וחפוי ראש.

אמרה לו אשתו: הרי המוכר אמר שצריך לדעת איך לחלוב, הגעת עם הבגדים שלך והפרה לא מבינה מי אתה ולכן נתנה לך מכה עם הזנב. שאל: אז מה לעשות? ענתה: לבוש בגדי איכר.

דא עקא בבית הרב אין בגדי איכר. על כן הלכו לשכן הגוי ולוו ממנו בגדים. התלבש הרב בבגדי האיכר של שכנו הגוי, לקח דלי וכיסא נמוך והלך לחלוב את הפר.

הפר שנשבר לו כי מישהו מגרד לו את העניינים, עשה סיבוב, הרים את הרב על קרניו והתחיל לדהור ברחובות הכפר.

הרבנית התחילה לצרוח: 'הצילו!! הצילו!! הרב בסכנה!! הצילו!!' כמה יהודים יצאו החוצה וכמה יהודים הסתכלו מהחלון. כולם צעקו בחזרה לרבנית: 'יש לך טעות. זה לא הרב שהותקף על ידי הפר אלא גוי'. צעקה היא חזרה: 'נכון, אבל הגוי הוא הרב, הרב הוא הגוי'..

(הרב שלמה גרוס)

כשר אבל מסריח

סיפור מאת הרב דבורסקין: רב אחד הזמין את חבריו (רבנים אחרים) לערב לביבות בחנוכה. התכנסו ודיברו בדברי תורה, ותוך כדי - הרבנית הכניסה לביבות חלביות עם שמנת.

פתאום הרבנית שומעת שאצל הרבנים מתחיל רעש לא רגיל. יש צעקות ומוציאים ספרים מהארונות וכו'. היא ניגשת לדלת ועושה סימן לבעלה הרב שיבוא. הוא ניגש אליה והיא שואלת מה קרה? הוא עונה: 'דווקא לנו זה היה צריך לקרות? באחת הלביבות נמצאה חתיכה זעירה של שומן בשרי (גריווען)'. אמרה לו הרבנית: 'אני רוצה לראות'. בעלה מביא לה את הלביבה. היא שמה משקפיים ומסתכלת. ופתאום פורצת בצחוק ומסבירה: 'כשעשיתי את הבלילה - התרנגול היה על הסולם מעליי. זה לא שומן בשרי - זו צואת תרנגול. זה כשר - כשר, אתם יכולים להמשיך לאכול לבריאות'.

(הרב שלמה גרוס)

פסח חסידי

בשנים בהן לא היה מפורסם עדיין שהרבי טועם חלבי בפסח, הייתה מחלוקת האם נוגעים במוצרי חלב או לא.

מספר ר' ראובן: "באחד מימי חול המועד פסח, הלכתי לבקר את הרב דבורסקין ע"ה, נקשתי על דלת ביתו ונכנסתי. להפתעתי הרבה ראיתי אותו אוכל גביע לֶבֶן במטבח.

שאלתי אותו מופתע: 'כבוד הרב, הייתכן?' השיב לי הרב: 'זו תרופה'.

לא יכולתי להתאפק ושאלתי: 'תרופה? איזה תרופה?' והרב השיב: 'זו תרופה נגד התנפחות, כדי שהכבוד לא יתנפח יתר על המידה ותעלה מחשבת פיגול במוחי שאני 'צדיק' אז במהלך הפסח אני טועם לבן פעם אחת".

(חנוך שחר)

רב חב"ד

בהתוועדות ברמת אביב (שבת בראשית) סיפר ר' ראובן על הרב דוברוסקין (שאמנם היה רב קהילת חב"ד בחיפה אך היה מוערך מאוד בכל הזרמים): "הוא היה רב אמתי, תמיד הייתה לו תשובה לכל שאלה (הרבנים הליטאים אהבו לנגח אותו, אבל הוא מצדו יכול היה לומר להם מילים כדורכנות שהיו מבריחים אותם). שאלו אותו: "איך זה שתמיד יש לך תשובה על כל שאלה?", וענה הרב דוברוסקין: "אנחנו (חב"ד) שייכים הרי ל'ג' ראשונות".

(הרב ליאור רוזנבוים)

כתוב בזוהר

"ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה"¹⁰ אמר הרב דוברוסקין ע"ה לרב רובמן שהיה מייסד וראש ישיבת תפארת ישראל (פינת ארלוזורוב - הפועל - גאולה) כי מובא בשיחת קודש (של אחד הרביים) כי לבן אמר ליעקב: אתה רוצה עוד נקבה תמורת עבודתך? אני יכול לסדר לך עוד אחת.

הרב רובמן צחק וכעס. צחק כי אדמו"רי החסידות מומחים בלהבין את התורה בצורה לא נכונה. כי מה הקשר בין "נקבה שכרך ואתנה" לבין נקבה?! אחרי שהרב רובמן נרגע קצת מכל ההאשמות שהטיח באדמו"רי החסידיות, הרב דוברוסקין אמר לו: 'זה כתוב בזוהר הק"!! אלא מה? על הרבי יש לך את ההעזה והחוצפה לומר זאת, אבל האמת שאת המחשבה הזו אתה חושב גם על רשב"י!'

(הרב שלמה גרוס, השלמה מהרב פיזם)

אתנה ידעתן

על השאלה: האם רחל ולאה ידעו את מצב יעקב - מול אביהם לבן או לא ידעו? (בראשית פרק לא פסוק ו'¹¹) מפי הרב דוברוסקין ע"ה כי הדבר תלוי אם קוראים את הפסוק בלה"ק או ביידיש:

בלה"ק "ואתנה ידעתן" דהיינו הן ידעו, אבל ביידיש "א פייג ווייסט איר" (תאנה = פייג) הן לא ידעו כלום..

(הרב שלמה גרוס)

יהודי טוב

אצל הפולישערס הכינוי "א גוטער ייד" (= יהודי טוב) משמש לציין בנש"ק [בנם של קדושים] או אדמו"ר (בדרך כלל של חסידות עם קהל מועט) אמר הרב דוברוסקין ע"ה: "הכינוי יהודי טוב - הוא על דרך גוי טוב, וגוי טוב הוא ההפך מגוי רע.

גוי רע הוא גוי שמרביץ, על כן גוי טוב הוא גוי שלא עושה שום דבר [לא מזיק ליהודים] וכן יהודי טוב - הוא יהודי שלא עושה שום דבר".

(הרב שלמה גרוס)

חסר היות

במסיבה של רבני שכונות בחיפה אמר הרב דוברוסקין ע"ה בהתייחסו לרב שכונה מסוימת כי: רשעים בחייהם נקראים מתים הוא ר"ת של רבנים.

הגיב א' מרבני השכונות: הרי חסר היות (ביידיש: ס'איז פעלט דעם יוד - הניתן להתפרש גם כ: חסר היהודי - ייד) וענה הרב דוברוסקין: אכן, הוא מדבר על רב כזה שחסר בו היהודי.

(הרב שלמה גרוס)

הכל לפי התלמיד

במהלך התוועדות שאל ר' ראובן: "מדברים חסידות, אז איך המשפיע מדבר

11 • בראשית ל"ה פסוק כ"ב

ועסוק בפלאפל? אני נזכר שכשהרב דוברוסקין ע"ה היה מעביר לנו שיעור בתניא, היה מעשן תוך כדי שיעור.

פעם אחת (אני לא יודע איך העזתי, אבל) שאלתי אותו: 'איך יכול להיות שבזמן תניא קדישא הרב מעשן?' והוא השיב לי: 'הכל לפי התלמיד' (ואז פעם ראשונה חשבתי: איזה מסכן הוא שיושב עם גלמים כמונו, חלק בכלל לא מבינים, או חלק נרדמים, או חלק נחים, או חלק מזומזמים.. אז שהוא ישב קדוש?)".

(הרב ליאור רוזנבוים, השלמות בסוגריים מקלטת)

משקפי חתונה

לרב דוברוסקין היו בין משקפיו השונים גם זוג משקפיים בהם לא ניתן לראות דבר. כל פעם שהיה צריך לערוך חופה וקידושין במגזר הכללי וחשש שהיו שם נשים בלבוש לא צנוע לקח את המשקפיים האלו. היה לו עוזר קבוע לחתונה והיה הולך רכון עליו ואת נוסח הברכות והכתובה ידע בעל פה. על כן מחמת שמירת העיניים לא ראה כלום.

אבל... כשהיו צריכים לצאת להכשרת מטבח. להבדיל מרבנים אחרים האומרים תרים לי טלפון ואני אענה, הוא היה מתלווה לצוות המכשיר והיה מתיישב במטבח בה התבצעה ההכשרה והיה נותן הוראות על כל דבר. בסיום ההכשרה קבוע היה נותן מכה על השולחן ואומר: אפשר לקבל קפה בבית הזה? והיה מחכה שימזגו לו קפה ושותה.

בשונה מכמה שאחרי הכשרת המטבח כשבעל/ת הבית שואל/ת אם ניתן לכבד את הצוות המכשיר, הם מתחמקים מלטעום כלשהו בטענה שהם מהדרין.

(הרב שלמה גרוס)

המשך לסיפור: נשאלתי ע"י א' מילדי: אם הרב דוברוסקין ע"ה הלך בחתונות עם משקפיים שלא ראו דרכם דבר, רכון על העוזר שלו, נמצא שאת עצמו הציל בשמירת העיניים אבל את העוזר הכשיל. ויותר מכך הוא הרי היה מחויב להגיע לחתונה כמסדר חופה אבל העוזר לא היה צריך להגיע והגיע רק בגללו.

ועניתי: העוזר הזה היה יהודי פשוט בלי שכל על גבול הפיגור, שלא הבין כלום בשום דבר. וממילא היה הולך בכל מקום וגם איפה שהיה לא צנוע. אבל היה שומר שבת ואוכל כשר באופן בסיסי, ועל כן היה טוב להיות אחד העדים, למזוג את היין וכדומה.

אותו עוזר היה אוכל דרך קבע כל יום אצל הרב דוברוסקין. אם הרב נאלץ לנסוע או להעדר מהבית היה אוכל אצל ר' אלי'.

פעם בסעודה אצל ר' אלי' הוא סיפר כי למד לפני השואה (אני לא יודע איך) בסאטמר אצל האדמו"ר וכי פעם האדמו"ר מסאטמר קרא לו ואמר לו כי הגיע הזמן וצריך להתחיל להתעניין בשידוכים ואז ענה: רבי כל דבר שתגידו אשמע בקולכם חוץ מהדבר הזה, כי למה לי לעבוד קשה להביא כסף בכדי להאכיל אישה זרה שאפילו איננה אחותי?

שנים ר' אלי' ציטט את הטענה הזו (בלי לגלות מקורה): למה לי לעבוד קשה להביא כסף בכדי להאכיל אישה זרה שאפילו איננה אחותי.

משקפיים אבודות

יהודי אחד, עשה פעם שערורייה בבית הכנסת אצל הרב דוברוסקין - שגנבו לו את המשקפיים.

הרב הרגיע אותו ואמר שהוא יביא את כל המשקפיים שאי פעם הושארו בבית הכנסת. הרב חזר עם כלי ובו בערך חמש עשרה זוגות משקפיים ואמר לו: תבדוק מה שלך פה!! הוא הסתכל והסתכל ולבסוף אמר על המשקפיים שהרב היה לוקח לחתונות ושדרכם לא ניתן לראות דבר - כי אלה המשקפיים שלו.

הרב הקשה עליו כמה פעמים ושאל אותו אם הוא בטוח. האיש עמד על שלו כי אלו ורק אלו המשקפיים שלו. ואז הרב אמר לו לשים את המשקפיים האלו ולנסות לקרוא דרכם בסידור.

כמובן שלא יכל ובזה הסתיימה השערורייה [נדמה לי אך אינני בטוח שלבסוף הסתבר כי השאיר את המשקפיים שלו בבית]

(הרב שלמה גרוס)

רב מזדקן

הרב דוברוסקין ע"ה נהג להגיד שרב מזדקן הופך להיות רבנית ונימק: רב הוא יהודי היודע כי בש"ך כתוב כך ובמגן אברהם כך ובט"ז כך והמשנה ברורה נפסק כך ובשו"ע הרב כך ולכן עושה סיכום שההלכה היא כך וכך צריך לעשות. לעומת זאת רבנית יודעת שבבית הוריה נהגו כך ואצל בעלה נוהגים גם כך ולכן צריך לעשות כך.

בית הקרנות בשנת תש"ז (1946)

הרב שמזדקן שוכח מה כתוב בספרי ההלכה וזוכר כמו הרבנית מה נהגו לעשות בבית הוריו.

(הרב שלמה גרוס)

מבצע חינוך

פעם התלויתי לרב דוברוסקין כשהלך מביית המדרש הגדול ברחוב הרצל עד לביתו ברחוב הרצליה. זה לקח כשעה וחצי. כמעט כל אדם שעבר ברחוב נעצר על ידו.

כשהגענו לבית הקרנות באה מולנו אישה. הרב דוברוסקין אמר לה ביידיש 'תסלחי לי' (זייט מיר מוחל) היא המשיכה ללכת. ואז אמר בקול: 'נו, אם את לא רוצה לסלוח לי' (נו אויב איר וילט מיר ניט מוחל זיין).

האישה התחילה לצחוק וחזרה אליו ושאלה אותו: מה אתה רוצה? הוא נעמד לדבר איתה כשבסוף הצליח להוציא ממנה הבטחה שתוציא את ילדיה מהחינוך הממלכתי ותכניס אותם לחינוך דתי.

(הרב שלמה גרוס)

תען כסיל כאיוולתו

הרב דוברוסקין הלך בבגד ארוך בצבע אפור כמו שהיו לבעלי המכולת בזמן המנדט, פתוח והציציות בחוץ.

בפינת הנביאים - הרצליה הייתה "מסעדה" שבה ישבו תמיד ריקים וקלי דעת מיהדות רומניה שבדרך כלל שתו ולפעמים גם אכלו. למיטב זכרוני המקום לא היה כשר.

פעם כשהרב דוברוסקין עבר שם על מנת ללכת לביתו כמה מהיושבים שאלו אותו ברומנית למה הציציות בחוץ ולא בפנים בתוך המכנסיים. הרי רואים הרבה ואפילו רבנים גדולים שלא הולכים עם הציציות בחוץ. ענה להם: 'אני צריך להוציא את הציציות בחוץ כי בתוך המכנסיים יש לי גם מישהו שמפריע לו'.

(הרב שלמה גרוס)

וכיוצא בזה

סיפר לי הרב דוברוסקין ע"ה שכשהגיע לחיפה קיבל מכתב מהרבי המורה לו להסתדר במשרה של קודש כגון "רב, שוחט וכיו"ב" והוא לא הבין מה זה "כיו"ב" עד שהמועצה הדתית בחיפה הציעו לו להיות משגיח כשרות של שלושה אטליזים ואז הבין מה זה "כיו"ב" ואכן מתפרנס רק מה"כיו"ב".

(הרב שלמה גרוס)

חדר"ג

הרב דוברוסקין ע"ה למד בבריסק ומשם עבר לאוטווצק. פעם סיפר לי כי חבר שלו מבריסק שלח לו בהיותו כבר באוטווצק גלויה ועל הגלויה למעלה כתב כי בחרם דרבינו גרשום אסור לקרוא והקיף מילים אלו. אמר המשפיע באוטווצק להרב דוברוסקין: יש לך חבר שוטה. אם לא רצה שיקראו היה צריך לשלוח מכתב סגור ואם שלח גלויה מסתכן שגם זרים עלולים לקרוא אבל לשלוח גלויה ולכתוב למעלה בחרם דרבינו גרשום וכו' ועוד להקיף את זה הרי זו הזמנה לכל אחד ואחד לקרוא מה שכתוב.

(הרב שלמה גרוס)

יהודי לא יורד

פעם ר' ראובן דונין דיבר בטלפון עם הרב דוברוסקין והיה נראה שלא מבינים אחד את השני ומדברים שיח חרשים. על כן ראובן אמר: 'הרב בביתו? אני יורד אליו'.

הרב דוברוסקין נרעש כולו ואמר לראובן: ח"ו אסור ליהודי לרדת יהודי חייב תמיד לעלות, תבוא אלי. נדמה לי כי מאז אותה שיחה ראובן אף פעם לא אמר 'לרדת להדר' כי אם 'לנסוע להדר' וכדומה.

(הרב שלמה גרוס)

גלגולם של כתבים

סיפר לי הרב דוברוסקין ע"ה כי בהיותו תלמיד באוטווצק אביו שלח לו 2 דפים כתב יד חסידות מ-א' הרביים. אמר הרב דוברוסקין על עצמו: ואני שוטה מראה את הכתב יד למשפיע בישיבה. המשפיע אמר: יפה, תודה. והכניס את הדפים לתוך הכיס הפנימי של הסירטוק.

המשיך ואמר: אבל לא רק אני שוטה גם המשפיע שוטה. המשפיע נכנס עם שני הדפים לרבי הרי"צ. הרבי לקח את שני הדפים אמר יפה תודה והכניס את הדפים לתוך אחת המגירות שבשולחנו.

(הרב שלמה גרוס)

כוחות נפש

סיפרו לי כי כשסיפרו להרב דוברוסקין ז"ל כי מצאו גופת בנו (הת' ישראל הי"ד דוברוסקין, שנרצח בידי מחבלים בפרדס בין לוד לכפר חב"ד), וכי המחבלים התעללו בגופה, נהיה תוך שניה לבן.

כמו"כ אמרו לי כי בעת ההלווייה של הבן הנרצח הי"ד הרב דוברוסקין רמו לרעיתו לא לבכות, ההסבר שאמרו לי כי היו הרבה עיתונאים בהלווייה, ולא רצה לתת לאף אחד את התענוג לכתוב על בכיות וכדו', ובמיוחד שמה שנכתב בעיתון גם המחבלים שר"י קוראים..

(הרב שלמה גרוס)

המבנה ברחוב הרצל 70. בית חב"ד שכן בקומה הראשונה

הוא עדיין חי

בחיפה היו בזמנו כמה וכמה מאנ"ש שהתפללו בסידור תהילת ה', שמרו מנהגי חב"ד, היו בקשר עם הרבי אבל לא השתתפו בקהילה החב"דית הקטנה. היה אחד ברחוב ירושלים שהיה קורא בתורה בבית כנסת פ"י, והיה אחד שגר ברחוב חרמון והיה ראש השוחטים במשחטת העופות בבית שאן והתפלל בבית המדרש צאנז ועוד.

פעם אירגנו התועודות בבית כנסת חב"ד ברחוב הרצל 70. הרב דוברוסקין הגיע לפני הזמן ושאל את ראובן אם הזמינו את פלוני ואת אלמוני מאנ"ש (האלה שלא היה להם קשר). ראובן התיישב על הטלפון והתקשר אליהם. אחד מהם ענה כי לא מוכן להגיע כי בכל התועודות לוחצים עליו ודוקרים אותו וכו'.

ראובן סיפר את המענה לרב דוברוסקין. והרב אמר כי אדרבה זה סימן שחייב להגיע כי אם מרגיש את הדקירה ואת הלחץ סימן שעדיין חי¹².

(הרב שלמה גרוס)

צדיקים במיתתן קרויים חיים... ולהיפך

סיפר לי ר' ראובן: "פעם בשיחה עם הרב דוברוסקין ע"ה, הזכרתי את שמו של יהודי מסוים מחיפה, הרב דוברוסקין הפסיק אותי ואמר על היהודי הזה: 'עליו השלום'.

שאלתי אותו: אבל הרי היהודי הזה חי?

ענה לי הרב: 'חי? חי הוא כבר ממוזמן לא חי, אלא מה? ש'החברה קדישא' אין להם זמן להתעסק איתו, אז השאירו אותו ככה שימשיך להסתובב'..

(אליעזר [לייזר] רייכמן)

שיכור כלוט

אמר הרב דוברוסקין: מדוע משתמשים בביטוי 'שיכור כלוט' והרי נח קודם ללוט בתורה וכבר אצלו קרה מעשה עם שתייה לשוכרה?

אלא - מילא נח שתה והשתכר, כל בנותיו כבר היו נשואות וכבר היו לו נכדים. אך לוט, מדוע שותה? יש לך עוד 2 בנות לחתן, אתה צריך לשמור על השם הטוב שלהן.

(הרב שלמה גרוס)

12 • הייתי נוכח בשעת מעשה אך אינני יודע במי המדובר.

הרב גרשון חן

אהבת ישראל

"הרב גרשון ע"ה חן, כשהיו מבקשים ממנו לדבר לפני קהל, הרבה פעמים היה מזכיר את האהבת -ישראל 'ואהבת לרעך כמוך' והרי הרבי אומר: 'לפחות כמוך'. אז הוא [היה] אומר שכמו שהוא לא סובל שמנפחים לו את הראש - אז הוא לא אוהב לעשות את זה לאחרים.

(הרב ראובן דונין)

יוסף פריז "הארוך"

"זה מזכיר לי שהיה לנו בחיפה כמה שנים רב, הרב גרשון חן. (הוא היה מראשוני התמימים בליובאוויטש והיה בן בית אצל הרבי מוהרש"ב. ואני זכיתי לשמוע ממנו הרבה עניינים.

בכל אופן, מה שנוגע לענייננו) אז פעם אחת הוא סיפר לי, כשרוחו הייתה טובה עליו: שבישיבה היה אחד התמימים יוסף פריז, הוא היה בחור גבוה במיוחד אז קראו לו יוסף הארוך.

ואני לא יודע משום מה, בגלל ההתנהגות שלו או מה, אבל הרבה פעמים גרונם [אסתרמן, המשפיע הראשון בתומכי תמימים] היה יורד עליו.

באחת הפעמים כנראה שכבר התחיל לנדנד לו, (הוא היה גבוה וגרונם נ"ע היה יהודי נמוך) אז יוסף פריז אמר לו: "אתה מדבר לעניין'..."

(ראובן דונין - מהקלטה - באדיבות מכון 'קול מבשר')

מה ששנוא עליך

זכינו לשמוע כמה דברים, מזקנים - מאלה שהיו מראשוני ליובאוויטש. אז אחד מהם היה הרב גרשון חן, ואני זוכר כמה פעמים, כששמעתי אותו מדבר, ואחת הנקודות הייתה: (הוא תמיד הצליח להשחיל את זה) שהוא לא רוצה להאריך בדיבור, פשוט מצד אהבת ישראל - ש'מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך'.

(ר' ראובן דונין)

הרי אני כבן שבעים שנה

מוזכר בהגדה של פסח האמירה המופיעה בגמרא שרבי אלעזר בן עזריה אמר הרי אני כבן שבעים שנה. בפועל הרי היה רק בן שמונה - עשרה כמובא בסיפור שבמסכת ברכות איך צמחו לו ח"י שורות של שערות לבנות בזקן. נשאלת השאלה: מדוע נקט בגיל שבעים דווקא? מדוע לא אמר הרי אני כזקן או מספר אחר?

חכמי הספרדים ועדות המזרח אומרים כ"בן" - בן בגימטרי' 52 והרי היה בן 18 לפיכך $(18 + 52) = 70$.

הרבי ב-א' משיחות הק' הסביר על פי המובא בספר שער הגלגולים שרבי אלעזר בן עזריה היה גלגול של שמואל הנביא והרי שמואל הנביא הסתלק בגיל 52 ועל כן גילו של רבי אלעזר בן עזריה + גיל הגלגול הקודם שלו (שמואל הנביא) מהווה $(52+18) = 70$.

הרבי מצטט כי הדבר שרבי אלעזר בן עזריה הוא גלגול של שמואל הנביא כתוב בספר שער הגלגולים.

הרב גרשון חן היה בירושלים וראה אצל מוכר ספרי קודש את ספר שער הגלגולים וקנה אותו. כל הדרך מירושלים לביתו בחיפה קרא בספר שער הגלגולים. הוא סיים את הספר ולא מצא מה שהרבי אמר כי רבי אלעזר בן עזריה גלגול של שמואל הנביא.

באותה תקופה טרם היה כביש החוף (כביש 2 גם כביש 4 לא היה) והנסיעה מירושלים ערכה זמן רב דרך רמלה ואח"כ פתח תקוה ומשם לחדרה ועליה על ההר לזכרון יעקב וירידה מזכרון יעקב כך שהיה לרב גרשון חן הזמן לעבור על כל הספר.

מאחר ולא מצא אמר לעצמו כי בטח מפאת העצירות ריענון בדרך, עליית וירידת הנוסעים וכדומה דילג על קטע או קטעים בספר.

לפיכך כשהגיע לביתו אמר לאשתו כי מבקש שלא יפריעו לו בשום ענין, נכנס לסלון, סגר את הדלת והתחיל לקרוא בספר שער הגלגולים. קרא בספר מתחילתו עד סופו ולא מצא מה שהרבי אמר שכתוב בספר הגלגולים כי רבי אלעזר בן עזריה גלגול של שמואל הנביא.

הרב גרשון חן לא התעצל וכתב מכתב לרבי. במכתב הוא ציין כי בשיחת ק' מתאריך זה וזה הרבי אמר שכתוב בספר שער הגלגולים כי רבי אלעזר בן עזריה הוא גלגול של שמואל הנביא והנה הוא עבר על כל הספר וזה לא כתוב בו.

התשובה של הרבי הייתה מפתיעה במיוחד.

הרבי כתב להרב גרשון חן: "לפלא שלא קרא את ההקדמה"

אם כי אני מספר את הסיפור ולא מבין לגמרי את תוכנו, כיוון שהצצתי פעם בספר שער הגלגולים וראיתי שיש בספר הרבה הרבה הקדמות.

(הרב שלמה גרוס)

הרב קופרשטוך

בן מוצלח

סיפרו לי (גם ר' אלי ע"ה וגם הרב דוברוסקין ע"ה) כי האימא של הרב קופרשטוך הייתה עקרה. עכ"פ להורים לא היו ילדים. והאימא בקשה מבעלה שכשנוסע לליובאוויטש יבקש מהרבי ברכה לילדים.

ההוא היה נוסע אבל בהיותו בליובאוויטש היה שוכח מכל ענייני העולם הזה והיה מבקש מהרבי רק דברים רוחניים. כל פעם שהיה חוזר הביתה היה מודה כי שכח לבקש את הברכה עבור ילד.

פעם רצה לנסוע ואשתו אמרה לו שאכן ייסע אבל אם לא יבקש הפעם ברכה עבור ילד היא לא תיתן לו יותר להיכנס הביתה. הוא נסע וכמובן שכת.

בהיותו כבר בעגלה על מנת לחזור נזכר ואת מהר פנימה וביקש מהרבי מהר"ש ברכה לבן. הרבי חייך ואמר לו : יהיה לך בן.

כשהגיע חזרה למקומו כבר מרחוק ראה את אשתו מפטרלת לפני הבית. כשהגיע שאלה אם ביקש ברכה וענה לה שאכן ביקש ואכן הרבי בירך שיהיה להם ילד.

היא שאלה אם ביקש שהילד יהיה מוצלח בכל התחומים. והוא ענה לה שלא וכי רק ביקש ברכה לילד וצו לא.

היא כעסה והטיחה בו שממנו לא יצא שום דבר טוב אף פעם ושעכשיו היא נוסעת לליובאוויטש.

כשהגיעה נעמדה באיזה שהוא מקום שהרבי מהר"ש היה אמור לעבור שם (כמדומני אך אינני בטוח כי הרבי מהר"ש לא קיבל נשים) וכשהרבי עבר הציגה

את עצמה שהיא אשתו של פלוני אשר הרבי בירך אותו בילד והיא מבקשת שהילד יהיה מוצלח בכל התחומים.

הרבי מהר"ש חייך ואמר: הוא יהיה מוצלח בכל.

הרבי רוצה להמשיך ללכת אבל היא עומדת וכאילו לא נותנת לעבור.

הרבי שואל : ומה עוד ? והיא אומרת שהיא מבקשת שהילד ידע גם לנגן בכינור. הרבי מהר"ש צחק ואמר: הוא ידע גם לנגן בכינור.

והעידו לי כל מיני אנשים שהכירו אותו כי אכן היה כשרוני בהרבה תחומים: דרשן בחסד עליון, זיכרון נפלא, מפולפל עם הבנה מיוחדת.

חלק מהכישרון ניתן לראות בבית הכנסת שבנה ברחוב צפת ובמקווה שמתחתיה. כל מיני רעיונות לכניסת אור למבנה ולאקוסטיקה. וגם ידע לנגן בכינור.

(הרב שלמה גרוס)

ר' ראובן ע"ה דונין

צייתנות לאבא

ר' חיים הלמן שי' היה מהמתפללים הקבועים בבית הכנסת ברחוב הרצליה. היה גר ברחוב שבתאי לוי בין בית המהנדס לבין מוזיאון חיפה. היה ככל הנראה מגזע אנ"ש אבל היה עם כפה סרוגה ענקית ומגולח.

בליל ט' באב ר' ראובן הגיע עם שקית ענקית (כמעט גובה אדם) של באבקעס 41 בנים (מענדי, יודק'ה, לוי ושמוליק). איך שהתחילו הקינות הבנים התחילו לזרוק באבקעס בחדודה רבה. כשהתחילו לזרוק ר' חיים הלמן התחיל לצרוח בצורה מבהילה. אינני זוכר שאמר משהו בצרחות. זה היה נשמע כאילו חיה פצועה ובקול אדיר.

ר' ראובן ע"ה ניגש אליו ושאל אותו למה הוא צורח? הרי זה מנהג ישראל ידוע ומפורסם! ר' חיים הסביר כי יש לו חור בגולגולת ומאד מפחד שבבקה כלשהי תתקע לו שם. ראובן עשה סימן לבניו ואמר להם להפסיק לזרוק. ואכן לא נזרק יותר באבקעס אחד באותו ט' באב. אני זוכר כי מאד התפעלתי מהצייתנות של הבנים. איך שאמר להפסיק באותה שניה הכל נפסק.

(הרב שלמה גרוס)

מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע

בישיבה ברכסים היה משגיח רוחני בשם הרב אליהו לופיאן זצ"ל. (ספר לב אליהו).

[מסופר עליו כי בהיותו עדיין במזרח אירופה אשתו חלתה מאד והגיעה עד שערי מוות. כל ילדיה היו סביב מיטתה ובכו ובעלה ר' אליהו התהלך בחדר

הקדמי הלוך וחזור במצב רוח שפוף. פתאום נפתחה הדלת והגיע זקן ששאל: למה בוכים בבית הזה? והוא ענה כי אשתו ברגעיה האחרונים.

אמר הזקן: למה תדבר ככה? הצביע על עשב מסוים שהיה מסביב לבית ואמר תקטפו את העשב הזה ותבשלו אותו, תסננו את המים ותבשלו פעם נוספת ותנו לה לשתות והיא תבריא. כן עשו וכן היה - כי היא הבריאה תוך זמן קצר - לגמרי.

אחרי זמן מה הרב לופיאן זצ"ל נפגש עם האדמו"ר מגור ה"שפת-אמת" זצ"ל ובקש ממנו ברכה. ענה ה"שפת-אמת": אַבְרָךְ שזכה לראות את אליהו הנביא מבקש ברכה ממני? ענה הרב לופיאן: אדרבה תנו לי ברכה כי אני מבקש ברכה מיהודי כזה היודע להבחין מי ראה את אליהו הנביא ומי לא. לעת זקנותו כשנשאל על כך אמר הרב לופיאן: הצדיקים מהדור הקודם היה להם חוש הריח].

בשלב מסוים ר' ראובן דונין הגיע לשיבה ברכסים. (ראובן סיפר שאביו שלח אותו בילדותו לרכסים לגור אצל ידיד שהיה לו משק חי, כי אהב מאוד בעלי - חיים) ובאותו ערב הרב לופיאן דיבר שיחה, ובשיחה אמר: הואיל ועכשיו הלילות גדולים והימים מתקצרים צריך מאד להיזהר כשהולכים ברחוב והבתים מוארים - לא להסתכל בחלונות. אמר ר' ראובן: "הרב לופיאן אחז בזה מה שאמר, אבל התלמידים? אדרבה, אחרי השיחה הסתכלו, והסתכלו בכל החלונות, אפילו אלו שלפני השיחה לא חשבו להסתכל לתוך הבתים - הסתכלו".

(הרב שלמה גרוס)

דרך ארץ קדמה... למנהלת

כשעבדתי בנהלל (במערכת החינוך) הצלחתי לשכנע מנהלת אחת להגיע, בסוכות, לראובן הביתה "כדי להראות לילדים איך נראית סוכה". התקשרתי לראובן והודעתי לו שהקבוצה אמורה להגיע. ראובן אמר לי: "אבל בתנאי שאתה מדבר". אני נאלצתי להסכים וכך הגענו לסוכתו.

אני התכוונתי להתחיל לדבר, אבל ראובן היה בסוכה והתיישב לידי, ולא יכולתי לפתוח את הפה בנוכחותו (מצד יראת הכבוד שהייתה לי אליו). ראובן, מהר מאד, לקח את המושכות והעביר להם שיעור נפלא. כל הזמן הזה, זרם כיבוד בשפע לשולחן.

ברגע מסוים הביטה המנהלת בשעונה והחלה לזרז את הילדים במגמה לצאת לדרך חזרה. בהיותה בחוץ, רץ אחריה ראובן וקרא בקול: "את מנהלת?", וזו בתמיהה השיבה: "כן". ראובן האדים ואמר: "אז שלא ירבו כמותך בישראל".

ר' ראובן עם בנו (שמוליק) בשמחה משפחתית

היא הביטה בו בפליאה ושאלה: "למה? מה קרה?" וראובן שאל: "האוכל היה טעים?" "כן" השיבה. "ונהנית?" שאל ראובן, "כן" השיבה. "אם כן", אמר ראובן, "תדעי לך שיש אישה אחת שעומדת וטורחת במטבח, מזיעה ומכינה ו...", ולא נתן לה ראובן לזוז, עד שלא עברה היא וכל הילדים דרך המטבח והודו לרבקה על האוכל.

(הרב שלמה גרוס)

כשייקה מגיע לראובן

ר' זושא הפרטיזן היה מביא לאה"ק את המצות של הרבי. בחיפה היה מוסר את המצות לראובן וראובן היה מחלק אותם.

שנה אחת אני יוצא מהבית אחרי בדיקת חמץ והשכן מלמעלה - אוריאל שטראוס (שהיה מנהל בית הספר יבנה) יוצא גם הוא מהבית. הוא שואל אותי: שלמה, לאן אתה הולך? אני עונה: לר' ראובן דונין להביא מצה מהרבי. והוא

מחייך ואומר: אז בוא אתי - כי אני נוסע לאותו מקום. שאלתי: אתה מקבל מצה מהרבי? והוא ענה: לא אני - אלא אבא שלי.

הגענו לראובן ובחדר הגדול הייתה התוועדות עם לחם וקוגל וכו' . אורי שטראוס שהיה ייקה ייקה היה בהלם מוחלט. הוא שאל אותי: "שלמה, אתה רוצה להגיד לי כי פה יעשו מחר בערב סדר פסח?"

(הרב שלמה גרוס)

קהילת חב"ד בחיפה - סקירה

קהילת חב"ד בחיפה הינה מהוותיקות בקהילת חב"ד בארץ. בשנת תרצ"ה עלה לחיפה הרב הגאון הרב מנחם מענדל ע"ה קופרשטוך והקים בה קהילה חב"דית, בביתו שהיה גם בית הכנסת התפללו לפי נוסח האריז"ל וכן נערכו התועדויות בי"ט כסלו, חגי הגאולה ובמועדים חב"דים. לימד תניא וחסידות בכל שבת במהלך הסעודה שלישית. הרב קופרשטוך היה מקושר בלב ובנפש לאדמו"ר הרי"צ והוא שהטיל עליו להיות ממייסדי אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש. בפטירתו בז' אדר א' תש"ו נתייתמה הקהילה בחיפה ובנו, ר' גרשון זאב נתבקש למלא את מקומו אך סרב והחליט לחפש אחר רב חב"די שינהיג את הקהילה. כך נבחר הרב יחיאל מיכל דוברוסקין לכהן בראש הקהילה. בניו של הרב קופרשטוך דאגו לקיים בבית הכנסת על שם הרב קופרשטוך בחיפה התועדויות י"ט כסלו ברוח חב"ד עם בעלי מנגנים חב"דיים ומשפיעים. לערך בתש"י התגוררו בשכונת הדר בחיפה, מספר משפחות של חסידי חב"ד, אחד מהידועות בהם היא משפחת הרב יחיאל מיכל דוברוסקין, משפחת ר' אליהו פינקל ומשפחת הרב גרשון חן. כבר בשנת תשי"ב כתב הרבי לרב דוברוסקין: "ובפרט שנמצא הוא בחיפה מקום אין ניכר שם אגודת חב"ד, אף שנמצאים בה מתלמידי התמימים, וגם הוא והרב חן שי' בתוכם". באותה תקופה היה מקוה טהרה בחיפה שדרש תיקון. כפי הנראה מחילופי המכתבים, לא היה בידי הרב דוברוסקין את האמצעים לתיקון המקוה, והוא פנה לאגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש בבקשת עזרה. הרבי הקצה 100 ל"י לצורך בניית המקוה. לאחר מכן כתב לו הרבי כי באם המקוה תהיה בנויה בשיטת חב"ד יקצה לו הרבי 150 ל"י.

בית כנסת חב"ד

בתשי"ד כותב הרבי לרב גרשון חן: "נבהלתי להשמועה אשר בכל עיר חיפה אין כי אם בית הכנסת אחת או שתים בה מתפללים נוסח אר"י, ותשואות חן אם יבשר טוב בזה".

בית הכנסת חב"ד היה במדרגות האומן פינת רחוב הרצליה ובאותו מקום הייתה גם דירת המגורים של הרב יחיאל מיכל דוברוסקין ז"ל.

בעצם זה היה בית כנסת חב"ד רק בשם כיוון שרוב המתפללים היו יהודים רומנים פשוטים מהאזור ועל כן רוב הסידורים היו בנוסח שלהם.

בבית הכנסת היו עד שנות ה-30 מאנ"ש הרב דוברוסקין ז"ל בנו חיים אהרון שי' ור' אליהו פינקל ז"ל. היה מצב כשמישהו מאותם 3 היה ניגש לעמוד והיה נראה למתפללים שאומר משהו אחר ממה שכתוב בסידור שלהם הם היו אומרים: אהה זה נוסח חב"ד.

באותו זמן, מידי יום רביעי היה הרב דוברוסקין ז"ל מעביר שיעור שעה אחת תניא ושעה שו"ע הרב, אחרי שני השיעורים היו מתפללים ערבית במניין. לצורך כך עלו לרחוב הרצליה והכניסו אדם א' או שנים.

כל אנ"ש והמקורבים מחיפה צפונה עד ראש הנקרא ועד מטולה היו תשעה חסידים (אם ר' שלמה קופצ'יק ז"ל מקרית אתא היה מגיע היו תשעה ואם לא רק שמונה).

לסבר את האוזן על כמות החסידים הזעומה שהיו באזור הצפון - באותו זמן היה בית כנסת ע"ש הצמח צדק בצפת אך על פי המסופר פותח וסוגר את בית הכנסת היה אחד מגזע אנ"ש אשר בעצמו איננו שומר שבת ולכן לא מהסס להדליק ולכבות את האור בבית הכנסת בעצם יום הש"ק.

הרב גרוס מספר: כשהגעתי לארץ באמצע חודש מנחם אב תשל"ב וחיפשתי בית כנסת חב"ד לא מצאתי, כך שבשבת הראשונה שלי בעיר חיפה התפללתי בבית הכנסת אחר.

בפעם הבאה שהייתי בחיפה מישהו אמר לי על הרצל 70. הלכתי לשם וראיתי בחלון תמונות של הרבי ידעתי כי הגעתי למקום הנכון. אבל המקום היה סגור. דפקתי ודפקתי ולא עזר שום דבר.

קומה למעלה היה גר הרב בלזם ז"ל שהיה אז הרב של חסידי בעלזא בחיפה. חמיו של הרב רעכניצר שליט"א (מרבני העיר כיום), הרב בלזם כבר היה זקן ומרותק לבית ולכן התקיים מנין אצלו בבית. באותה שבת בדיוק היה חסר לו אחד

תחנת הרכבת הישנה מתקופת הטורקים כיום מוזיאון הרכבת

למנין. בינתיים אני למטה דופק ודופק. מהבית של הרב בלום ראו אותי והתחילו לקרוא "א צענטער, א צענטער" עליתי למעלה והשלמתי מנין והתפללתי שם. בפעם השלישית שהייתי בחיפה מישהו אמר לי משהו על מדרגות האומן פינת רחוב הרצליה והלכתי לשם. כשהגעתי פגשתי בכניסה שני צעירים עם כיפות סרוגות מתווכחים. א' מהם הוא הרב ישראל רוזנבאום מאנ"ש חיפה כיום. בדיוק כשהגעתי א' מהם אמר: "וראש ישיבת כרם ביבנה גם חושב ככה?" מה ראש ישיבת כרם ביבנה חושב ידעתי היטב כי הרי למדתי שם, אבל הגעתי במגבעת וחליפה ועל כן התביישתי להגיד שאני לומד בכרם ביבנה. כשניכנסתי פנימה מצאתי את ר' אלי' פינקל לומד עם הרב דוברוסקין את החסידישע פרשה: "יהודה אתה יודוך אחיך".

אחרי שסיימו את הלימוד ר' אליהו קם ופנה לבחור בן 14 - 15 ואמר לו: "יהודה הבאת לי את הטלית?" "הבחור ענה: "כן אבא" חשבתי בליבי: היהודי הזה למד עכשיו על השם יהודה והוא עצמו יש לו בן בשם יהודה.

אחרי הסתלקותו של הרב דוברוסקין כאשר מצד א' מספר המתפללים הידלדל מאד שכן רוב הדירות באותו אזור הפכו או למשרדים או נקנו על ידי ערבים ומצד ב' המבנה הידרדר מאד (פעם אבן נפלה מהתקרה מלימטר ליד תינוקת מאנ"ש) אי אפשר היה להמשיך שם.

מצד שני נוצר מצב שהגיעו כמה אנ"ש לחיפה שגרו באזור החרדי ולא היה להם שום רגש ללכת עד לשכונת הרצליה. על כן לפני ראש השנה תשמ"ג בית

מבנה בית הכנסת בפרישמן, בתקופה בה היה מבנה וועד השכונה

היכל בית כנסת חב"ד ברחוב פרישמן כיום

הכנסת הועבר בהסכמת הרבי למקומו העכשוי בסימטת פרישמן פינת סימטת יהושע.

ההעברה נולדה משעור חסידות נודד שהתקיים מידי שבוע פעם בביתו של ר' לייבל שילדקרויט, פעם בביתו של ר' משה גלינסקי, פעם בביתו של ר' חיים לוין ופעם בביתו.

כל פעם אחרי השעור נשארנו ארבעתנו לדבר מה יהיה עם בית הכנסת כשלבסוף אחרי שנה של דיבורים הוחלט לעשות מעשה, במכתב הראשון לרבי על עצם הרעיון כתבנו שאנחנו ארבעה שרוצים להעביר את בית הכנסת ועל פי מה שסופר לנו הרבי מתח קווים תחת הספרה 4.

פעילות חב"ד בעיר

תשובת הרבי על הפעילות בחיפה: "ומובן ורואים גם במוחש אשר הנהגת נחשון היא לא רק הוראה לשביעי של פסח ולקרי"ס כפשוטו, אלא לכל התחלה דענין אלקי במקום חדש, וק"ל, ובפרט כשהמדובר בהפצת המעינות ובדרא דעקבתא דמשיחא ובארץ הקודש אשר עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה עד אחרית שנה ובמקום כזה אשר הלעו"ז יש לו בעוה"ר תוקף מיוחד עד שנודע גם בחו"ל בשם העיר האדומה".

את פעילות חב"ד בעיר בשנים הבאות פיתח הרב ראובן דונין שקיבל ריבוי הוראות מהרבי אודות הפעילות המתקיימת בחיפה. ביתו שבשכונת ותיקי ההסתדרות בחיפה, היה פתוח לעשרות ומאות צעירים תושבי האזור שבאו לשוחח עמו בענייני אמונה וחסידות. רבים מבעלי התשובה שעשו את צעדיהם

הראשונים בעולמה של היהדות, היו מוצאים בביתו - ביתם; שם היו אוכלים, ישנים ולומדים. עם השנים הקים הרב דונין בעיר 'סניף' בית חב"ד בו התקיימה הפעילות ברחוב הרצל 70.

הרצל 70 היה פרוזדור קטן ועוד חדר סלון.

חילוקי דעות בין השלוחים השונים האם המקום היה נקרא בית חב"ד או לא. ראובן עכ"פ היה קורא למקום "סניף צא"ח" או "הסניף". המקום שימש כמעין מקום למפגשים חברתיים של אנ"ש. וכשלמאן דהוא לא היה מה לעשות היה מגיע לשם, יושב, שותה כוס תה, מדבר חסידישע דברים בטלים או קורא פלאיר של צא"ח. ראובן היה נותן שעורים במקום ומתוועד בכל ימי פגרא ובליל ששי.

שכונת הדר בחיפה בשנותיה הראשונות (מבט מכיוון גשר הגיבורים)

בשנת תשל"ז עלה לארה"ק (כחלק מקבוצת השלוחים ששלח הרבי לארץ הקודש בשנים תשל"ו - ל"ח) השליח הרב לייבל שילדקרויט, התיישב בעיר והתחיל בבניית מוסדות חב"ד.

מעל לעשור חיפשו שליח ראשי, שירכז את הפעילות בעיר ובחודש חשוון בשנת תשמ"ח הגיעה משפחתו של הרב דב גינזבורג לחיפה.

בתחילה פתחו את בית חב"ד במרכז 'הדר'. באיזור זה מתגוררים הרבה שומרי מצוות, ובכללם חסידי חב"ד. לאחר חצי שנה עברו משפחת גינזבורג לגור בשכונת קריית שפרינצק, שם מכהן הרב גינזבורג כרב בית כנסת 'היכל חנה'.

מאז יצא לשליחות פועל הרב גינזבורג בתפקיד מנהל בית חב"ד המרכזי הנמצא בשכונת 'הדר', במדרחוב נורדאו 30, כאשר במקביל הוא פועל בקריית שפרינצק כרב בית הכנסת חב"ד "היכל חנה", במסירת שיעורי תורה רבים, ומארגן פעילות סביב לוח השנה לכל הגילאים.

במשך השנים דאג הרב גינזבורג להביא לעיר עוד כעשרה שלוחים הפועלים בשכונות שונות של העיר.

בשנת תש"ס הוקמה בעיר ישיבת תומכי תמימים, בראשות הרב מנחם מענדל וילשאנסקי, בה לומדים זה לצד זה בחורים מיישיבת חסידי חב"ד ליובאוויטש - בית לוי יצחק שבצפת עם בעלי תשובה תושבי העיר.

קהילת חב"ד בחיפה - דמויות ההוד

הרה"ח ר' מנחם מנדל ע"ה קופרשטון

הרב קופרשטון (תאריך הלידה אינו ידוע - ז' אדר תש"ו) היה מחשובי חסידי חב"ד בפלך וילנה, רבן של העיירות פסטוב וגלובקע, ומייסד ורב קהילת חב"ד בחיפה, חסיד בלב ונפש של אדמו"ר הרשב"ב ואדמו"ר הרי"צ וזכה להיות עד הכתובה של הרבי.

תולדות חיים

הרב קופרשטון נולד בוילנה, לאביו ר' ברוך, לא ידועים פרטים על צעירותו. במשך כמה שנים כיהן כרבה של העיירה פסטוב שבפולין, עד תחילת שנת תר"צ, אז עזב רב העיירה גלובקע, הרב זונדל רובינזון את העיירה.

חסידי חב"ד בגלובקע בקשו למנות את הרב קופרשטון כרב, הם כתבו על כך לאדמו"ר הרי"צ, וקיבלו את הסכמתו וברכתו. אולם עדת המתנגדים בגלובקע, התנגדו בתוקף למינויו של רב חב"די חדש.

למרות זאת הגיע הרב קופרשטון לשמש שם כרב, אך בעקבות ההתנגדות העזה, נאלץ לשוב למשרתו הקודמת בפסטוב, רק לאחר שנה שקטו הרוחות, והוא שב לגלובקע לכהן כרב עדת החסידים.

בשנת תרצ"ב, הוכתר הרב קופרשטון לרבה של גלובקע במעמד אדמו"ר הרי"צ עמו בא גם חתנו, הרבי.

הרב מנחם מענדל קופרשטרוך, רבה הראשון של קהילת חב"ד חיפה

בארץ הקודש

בשנת תרצ"ה - עת עליית המפלגה הנאצית לשלטון - עזב את גלובקע, עלה לארץ הקודש והתיישב עם משפחתו בעיר חיפה, שם הקים את קהילת חב"ד בעיר ודאג לצרכי חברי הקהילה במסירות רבה.

תחילה התיישב במדרגות האומן פינת הרצליה, שם היה בית כנסת חב"ד בביתו. בהמשך נתמנה לרב שכונת הרצליה ועבר להתיישב בה, אז בנה הרב בית כנסת מפואר עם מקווה משוכלל ברחוב צפת שבעיר.

היה מחשובי רבני חב"ד בארץ הקודש ושימש גם אב"ד בחיפה וסגן יו"ר אגודת חסידי חב"ד בארץ הקודש. הרב קופרשטוך נודע בכושר הדיבור שלו,

ולא אחת נדדו תושבי חיפה לשמוע את דרשותיו בשבת בעת הסעודה שלישית. מדי שבת חזון היה נוהג לעשות סעודת הודיה על הינצלו מידי היבסקציה, בזמן שהלשינו עליו כי הוא מלמד תורה לילדים, היבסקים עצרו אותו והטילו עליו גזר דין מוות, בהגיע זמן ביצוע גזר הדין התברר כי התליין שיכור ואינו מסוגל לעשות את העבודה וכך ניצלו חייו.

הרב קופרשטוך האמין כי בכל רגע משיח מגיע, ופרסם זאת רבות. אמונתו זו גרמה לו להחמיץ את כלי הפסח באמרו: "תיכף משיח יתגלה ובזמן הגאולה לא ידוע בכלל אם יקוימו המצוות כפשוטם ולשם מה צריך כלי פסח הרי עד אז משיח יבוא..."

הרב קופרשטוך נהג להתפלל באריכות ודביקות רבה, ותפלתו הייתה מעוררת לבבות.

הרב קופרשטוך נפטר - בז' אדר א' תש"ו ונטמן בו ביום בחלקת חב"ד בהר הזיתים שבירושלים.

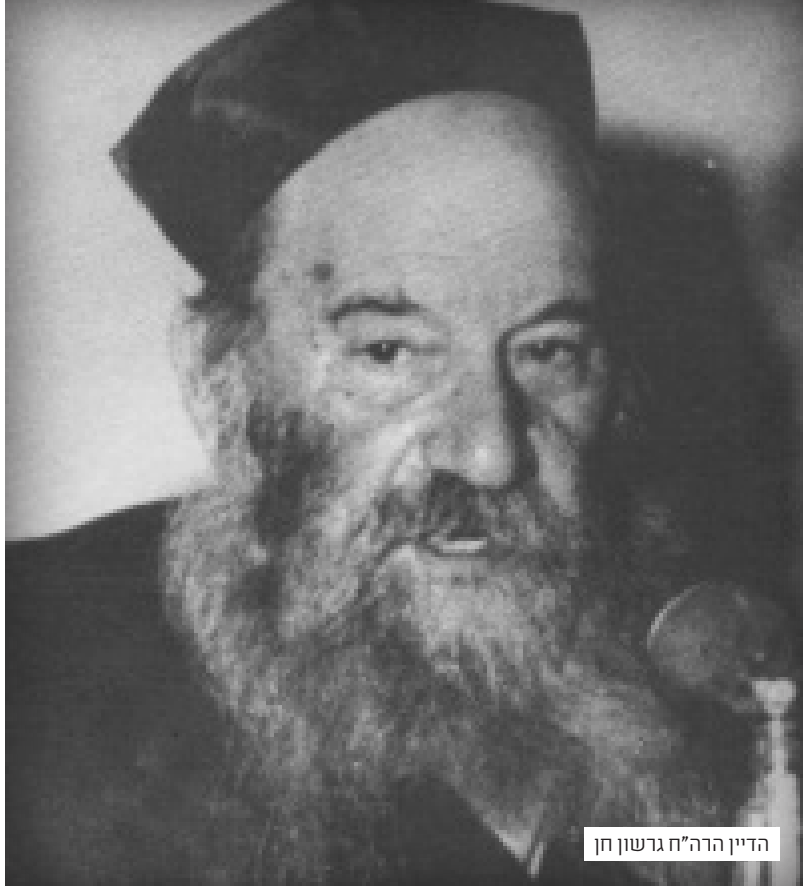
הרב גרשון ע"ה חן

הרב חן (ה'תרמ"ח - ו' בסיוון ה'תשל"ח) היה רב, דיין ופוסק חסיד חב"ד. כיהן כמשגיח בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, רב העיר אולקסנדריה באוקראינה, מייסד וראש ישיבה בעיר, דיין בבית הדין הרבני בחיפה ובבית דין רבני חב"ד, רב שכונת שיכון חב"ד בירושלים ומעורכי האנציקלופדיה התלמודית. נולד ברוהצ'וב לדוד ונחמה מינה חן. אביו היה בנו של אברהם אהרן בן הרב פרץ חן ומבני משפחת חן. אחיו היה הרב יוסף חן רבו של עמק יזרעאל. למד בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש ובהורדשיץ.

בתרס"ז מונה על ידי הרבי הריי"צ בעודו תלמיד בישיבה למשגיח זמני בישיבה בעיירה ליובאוויטש.

בהוראת אדמו"ר הרש"ב למד הוראה הלכתית, והוסמך לרבנות על ידי הרב סעדיה באלטר, הרב יצחק יואל רפאלוביץ', הרב דוד יעקובסון, דוד אביו הרב דוד צבי חן, בנו הרב מנחם מנדל חן והרב שמריהו יהודה לייב מדליה.

בתרע"ג נישא לגיסיא בת הרב חיים לייב איטקין שהיה רב העיר אולקסנדריה ונפטר כשנה קודם השידוך. עם נישואיו ירש את תפקיד חמיו, הדבר התפרסם גם בעיתון האח.

הדיין הרה"ח גרשון חן

בתרע"ט ייסד באולקסנדריה סניף של ישיבת תומכי תמימים ועמד בראשה. בט' באב ה'תרצ"ג עלה הרב חן לארץ הקודש והתגורר בחיפה, שם הוסמך על ידי הרב קוק ומונה בהמלצתו לדיין בבית הדין הרבני. בתשכ"ב עבר לירושלים ומונה לרב שיכון חב"ד. בתשל"ח נפטר ונקבר בהר הזיתים. לא הותיר אחריו צאצאים.

הרה"ח ר' יחיאל מיכל ע"ה דוברוסקין

הרב דוברוסקין (תר"ע - כ"ו כסלו תשל"ח) נולד לאביו הרב שניאור זלמן דוברוסקין בעיר ניקוליב. היה מסור בלב ונפש לאדמו"ר הרי"צ ומאוחר יותר לרבי. שימש כחבר בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש ורב קהילת חב"ד בחיפה.

הרב יחיאל מיכל דוברוסקין (עם הזקן הלבן) לציידו הרב רוסט מרבני קהילת גור בחיפה

תולדות חיים

הרב דוברוסקין למד בישיבת תומכי תמימים וורשה בין השנים תרפ"ט-תרצ"א וזכה להשתתף בחתונת הרבי ביום י"ד כסלו תרפ"ט שהתקיימה בחצר הישיבה. כבר בצעירותו התכתב עימו הרבי בענייני הלכה, וזכה לקירוב מיוחד כאשר הרבי כתב במיוחד עבורו רשימות משיחותיו של אדמו"ר הרי"צ.

שימש כאב"ד העיר בריאלה (פרילוקי) שברומניה, שם לימד באופן קבוע דא"ח וקירב רבים לתורת החסידות.

בארץ הקודש

מאוחר יותר עלה לארץ הקודש והתגורר תחילה בשכונת אחוזה שבחיפה, מכיוון שרצה סביבה יותר דתית, במאמץ רב עזב שכונה זו והתיישב בשכונת הרצליה שבעיר, בביתו הקודם של הרב קופרשטון.

לאחר פטירת הרב מנחם מענדל קופרשטון - רב קהילת חב"ד בעיר - בשנת תש"ו, מינו אותו כרב ומשפיע של קהילת חסידי חב"ד בחיפה. בנוסף שימש כרב שכונה וחבר לשכת הרבנות שבחיפה ודאג במסירות לכל ענייני היהדות שבעיר. בשנת תשט"ו כיהן כראש ישיבה וכמנהל בישיבת 'תומכי תמימים' בחיפה, אולם מפני מספר סיבות לא הצליחה הישיבה להחזיק מעמד ונסגרה כעבור כשנה.

עם פתיחת בית חב"ד חיפה על ידי ר' ראובן דונין החל למסור במקום שיעורים קבועים ושימש כמשפיע בלתי רשמי של המקום ובאיו. שימש כחבר בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש עם הקמתו בשנת תשל"ו. נפטר בכ"ו כסלו תשל"ח ונטמן בבית העלמין בצפת.

הרה"ח ר' אליהו ע"ה פינקל - השו"ב

הרב אליהו פינקל (י' אדר תרפ"א - י' שבט תשע"ג) מחשובי חסידי חב"ד בחיפה, ושוחט במקצועו.

תולדות חיים

נולד בי' אדר ראשון תרפ"א להוריו ר' אברהם יהודה ומרת לובא פייגע פינקל, בעיירה קעלצק שבפולין.

בנעוריו נשלח ר' אליהו ללמוד אצל ר' אלחנן בונים וסרמן בברנוביץ, ונמנה עם מניין בחורים מובחרים שידעו את הגמרא ומפרשיה בעל פה.

בשנות המלחמה גורש עם קבוצת בחורים לסיביר שם שהה במחנה שבויי מלחמה. לאחר שחרורו נסע לקזחסטן, שם פגש בחסידי חב"ד שקירבו אותו מאוד ולמדו עימו את תורת החסידות. בהמשך הם אף שידכו לו את מרת דבורה שטרן, בת למשפחת חסידים מפורסמת מהעיר הומיל ומבברויסק.

החתונה התקיימה בשנת תש"ה כשלאחריה חזר הזוג לעיירה הומיל, שם חיו מספר שנים.

עם יציאת החסידים הגדולה מרוסיה לפולין בשנת תש"ו, יצא גם הוא יחד עם רעייתו מעמק הבכא הסובייטי. בהגיעם לפולין נסעו ללודז', שם מצא בגטו ההרוס מרתף ששימש בעבר כבית מדרש לחסידי גור וכעת עמד נטוש לאחר המלחמה. על מנת להציל את הספרים מאבדון, רכש שתי מזוודות ומילא אותם בספרי קודש, איתם היטלטל לכל אורך הדרך עד שהגיע לארץ ישראל, והם אלו שהיוו את הבסיס לספרייתו התורנית האישית.

עלייתו לארץ

מפולין נסעו למחנה העקורים שבפוקינג בגרמניה, ובהמשך יצאו לצרפת,

השו"ב ר' אליהו פינקל

שם שהו יחד עם קבוצת חסידים שהתעתדה לעלות לארץ ישראל וליישב את כפר חב"ד. בסופו של דבר, על פי הוראת הרבי הריי"צ, הם הגיעו לחיפה. מספר שנים עבד כמגיד שיעור בישיבת 'תפארת ישראל' שבחיפה, וכשהוקמה ישיבת תומכי תמימים בחיפה בשנת תשט"ו, שימש גם בה מגיד שיעור. הקהילה החבדי"ת בחיפה מנתה בימים ההם, מספר בודד של משפחות ובהם

ר' אלי' בשמחה משפחתית

הרב גרשון חן, הרב מנחם מענדל קופרשטוך, הרב יחיאל מיכל דוברוסקין, המשפיע ר' ראובן דונין, והרב שלמה קופצ'יק. ר' אליהו עזר ותמך בביסוס בית הכנסת ששכן בתחילה בביתו של הרב דוברוסקין, ושימש כבעל קורא וכבעל תוקע. קולו הנעים והרועם, היה לשם דבר בקהילה שגדלה והתפתחה במשך השנים.

ר' אליהו דאג גם לכלל הקהילה החרדית בחיפה, והיה ממקימי 'חברת המתמידים' ששכנה בבית המדרש של חסידי גור. גם בשנותיו האחרונות היה מעמודי התווך של הכולל זקנים ששכן בבית המדרש של חסידי בעלז.

מלאכת השחיטה

שנים רבות היה נוסע פעמיים בשנה לשחיטה בחו"ל, בדרך כלל בדרום אמריקה. כל נסיעה כזו ארכה חודשים אחדים. בדרכו חזרה מתקופת שחיטה בסוף חודש אלול, היה נשאר לחודש תשרי אצל הרבי כך נהג במשך שנים רבות. בפעם הראשונה שנסע לרבי זכה להיכנס ליחידות ולקבל הנחיות מיוחדות בקשר לעניינים אישיים. כמו כן מידי שנה קיבל מצה שלימה מהרבי לחג הפסח. היה בעל צדקה וחסד בצורה מופלאה. במשך שנים רבות עשה לעצמו מנהג שבחזרתו ממסע שחיטה בחו"ל רכש מספר ארגזי בשר מתוצרת המפעל בו עבד, וחילק אותם בין משפחות אנ"ש. ובמשך שנים רבות ניהל גמ"ח ממנו הלווה כספים רבים ללא ריביות או תמורה מיוחדת.

הדגיש תמיד את חשיבותה של העבודה, ובעצמו היה יוצא למשחטה יום יום, בשעות של לפנות בוקר, בשעה 8:00 בבוקר כבר היה בדרכו למשחטה

נוספת, והתמיד בעבודה גם בשנותיו האחרונות כשכבר החל לסבול ממחלת הפרקינסון, ואף בתקופה זו המשיך לנסוע לחו"ל כמשגיח.

בשנתיים האחרונות לחייו התגברה מחלת הפרקינסון והוא התקשה לצאת מביתו, בנוסף גם התקשה בראייה, אולם המשיך ללמוד בעל פה ולחזור על לימודו.

נפטר ביום שני י' שבט תשע"ג, דקות ספורות לפני השקיעה.

הרה"ח ר' ראובן ע"ה דונין

הרב ראובן דונין (י"ז טבת תרצ"ד-י"א מנחם אב תשס"ב) היה טרקטוריסט ומשפיע, שקירב מאות רבות של יהודים לשמירת תורה ומצוות ולדרכי חסידות חב"ד.

תולדות חיים

הרב דונין נולד ב"ז טבת תרצ"ד בחיפה לאביו הרב נחום דונין, שהיה דור שישי בחסידות חב"ד ותלמידו של הרב אריה לוי. בצעירותו התגלתה אצל ראובן מחלת האסטמה ובעקבותיה נשלח בגיל צעיר ללמוד בפנימיית 'כפר עברי' של תנועת 'הפועל המזרחי הצעיר' בהרי ירושלים. אוכלוסיית הילדים בפנימייה והריחוק מהבית החלישו את קיום התורה והמצוות של ראובן. כשהתבגר התגלה אצלו כשרון בנהיגה ובשליטה על כלי רכב כבדים. הוא החל לעבוד כנהג שופל והתגורר בקיבוץ הדתי "לביא".

כשאחיו הצעיר, הרב אברהם דונין, עבר ללמוד בישיבת תומכי תמימים לוד ביקש באחת מפגישותיהם מאחיו ראובן שיקרא קצת מתורת חסידות חב"ד שהביא איתו. תחילה סירב ראובן אך לאחר בקשות חוזרות החל לקרוא ולהתעניין והדברים מצאו חן בעיניו.

ראובן, שמצידו כבר היה בתקופת חיפוש משמעות לחייו, העמיק את התעניינותו ביהדות ואף נסע ללמוד לתקופות קצרות לישיבות שונות אך לא מצא בישיבות הללו את המשמעות אותה חיפש ועל כן חזר לעבודתו כטרקטוריסט במחצבה.

באחד מימי שישי נסע ראובן באוטובוס מחיפה לנהריה על מנת לשבות בנהריה, במהלך הדרך נוצר קשר עם יהודי חסידי שהזמין אותו לשבת הבאה

לכפר חב"ד, אך ראובן החליט שכבר את השבת הקרובה יעשה בכפר חב"ד - אמר ועשה ירד מהאוטובוס ונסע דרומה לכפר חב"ד, לאחר כמה ימים כשהודיע לו אביו שהוא מתחנן אליו שיכנס לשיבת תו"ת בלוד, (בה לומד אחיו, אברהם) הוא הסכים לשמוע וסיכמו להיפגש בישיבה. (אביו באוטובוס, והוא עם האופנוע שלו).

כשהגיעו ראובן ואביו לישיבה, סירב המשפיע, הרב שלמה חיים קסלמן, לקבל את ראובן לישיבה. אביו, הרב תנחום דונין, התחנן לרב קסלמן שיקבל את ראובן והלה לא השיב אלא הביט בראובן. הלה חש כי זה רגע המבחן שלו והבטיח כי יעשה כל מה שיאמרו לו. לבסוף קיבלו הרב קסלמן והצמיד לו כ'חברותא' את הרב משה נפרסטק שישמש לו כמעין חונך.

ראובן הרגיש שהגיע למקום הנכון, בו מצא את אשר חיפש. הוא החל ללמוד בשקידה והתמדה נגלה וחסידות והתמדתו הייתה לשם דבר עד שבאחת ההתוועדויות העיר לו הרב קסלמן שלא יקבל גאווה מהישגיו כיון שאין זה אלא ב"אתערותא דלעילא". ראובן התחבר מאוד לרב קסלמן ולימים התבטא על הישיבה: "נמשכתי לשם, כי ראיתי שהאנשים האלה מדברים אמת".

נסיעה לרבי

בשלב מסוים, הרגיש ראובן שהוא זקוק לחיזוק ביהדותו ולשם כך החליט לנסוע אל הרבי, עליו שמע רבות בישיבה. המשפיע, הרב קסלמן לא הסכים לכך בקלות והוא דרש מראובן שיסיים ללמוד את כל הנדרש ולבסוף נתן אישור לנסיעה. ראובן גייס את הכסף הדרוש, באמצעות עבודה בטרקטור ונסע לרבי. בהגיעו אל הרבי, התפעל מאוד מהרבי ומהאווירה מסביב. פגישה ראשונה זו של הרב דונין עם הרבי, הובילה לפגישות רבות נוספות, בהן זכה מהרבי ליחס אישי נדיר שרק בודדים זכו לו.

היחידות הראשונה

חצי שנה שהה ר' ראובן בבית חיינו, שם חש כפשוטו שזה המקום ממנו הוא יונק את חיותו.

אל היחידות הראשונה שלו נכנס כחודש ימים לאחר בואו ל770. היחידות הראשונות שהעמידה אותו על הרגליים. לאחר מכן ראובן זכה ליחידויות רבות, רבות מהן לא 'רשמיות'.

אהבת אב לבנו

באותה תקופה, בשנת תשח"י, הוא היה נכנס פעמים רבות לרבי והיה מציע את ענייניו השונים. הוא חש קירבה מיוחדת אל הרבי, והרבי, כאב אל בנו, השיב לו אהבה יתירה.

לפעמים היה ראובן עומד לאחר תפילת ערבית במקום בולט כדי שהרבי יבחין בו, והיה יוצר קשר עין עם הרבי. לעיתים היה מבחין בכעין ניד ראש, או בזיק של הבנה בעיניו של הרבי, ואז היה נכנס אל קודש הקודשים פנימה, שם היה מציע לפני הרבי שאלות שונות לגבי חייו, או בסדר הלימוד, ובכלל הרבי דאג לו כדאגת אב לבנו.

בשליחות בחיפה

לאחר חצי שנה חזר הרב דונין לארץ, לא לפני שקיבל שליחות מהרבי להמשיך בעבודתו בטרקטור במקום "שיראו אותך מה שיותר אנשים".

מכאן ואילך החל בתקופה חדשה בחייו. בכל בוקר היה נוסע אל מחצבה באזור חיפה, שם היה עובד על הטרקטור שלו. הוא לא אהב את העבודה, ושאף לחזור לחיים החסידיים אותם הספיק להכיר כה מקרוב, אולם חזקה עליו בקשתו של הרבי לפעול במקום הזה.

ברבות הימים למד כי דמותו של חב"דניק חבוש בכיפה, עטור בזקן ארוך, עובד בטרקטור במחצבה, עושה רושם עז על אלפי אנשים שעברו במקום. זו הייתה אטרקציה אמתית שדיברה אל אלפי אנשים.

בין כה וכה הציעו לו לשידוך את מרת רבקה לבית זוננפלד מירושלים, והשניים הקימו את ביתם על אדני התורה והחסידות, לא לפני שזכו לשפע ברכות מהרבי.

ביתו היה "בית חב"ד" אמיתי, עוד לפני שהמושג הזה הפך למוסד. ביתו שבשכונת ותיקי ההסתדרות בחיפה, היה פתוח לעשרות ומאות צעירים תושבי האזור שבאו לשוחח עמו בענייני אמונה וחסידות. רבים מבעלי התשובה שעשו את צעדיהם הראשונים בעולמה של היהדות, היו מוצאים בביתו - ביתם; שם היו אוכלים, ישנים ולומדים, כאשר ה"עזר כנגדו", מרת רבקה, הייתה מקבלת את כולם במאור פנים ובסבלנות רבה.

בשעות הערב היה מרבה לצאת לקיבוצים או לבסיסי צבא, שם היה משוחח בענייני השקפה וחסידות עם השומעים שהתלקטו סביבו. והוא, בשפה הפשוטה

והישירה, מחוספסת, היה כובש את לבבות השומעים. והיה מדבר אליהם בגובה העיניים, ובעיקר - מתוך הלב.

ואכן, השפעתו על הסביבה הייתה עצומה. במשך השנים קירבו ר' ראובן ורעייתו אלפי צעירים ליהדות. מאות מהם הפכו לחסידים יראי שמים. הוא לא היסס מלהיכנס לשיחה גם עם ה"גרעינים הקשים" של השמאל. פעם אף הזמין לביתו קבוצה של צעירים מהליגה נגד כפייה דתית. היום חלקם הורים למשפחות חסידיות.

בבית משפחת דונין היה כיסא מפואר ומלכותי, מיוחד ושמור עבור הרבי. ר' ראובן לא ידע חכמות, ולאחר ששמע פעם מהרבי כי הוא יבוא יחד עם המשיח לארץ הקודש, שאלו האם יבוא גם לחיפה, והרבי השיב: אם ירצה השם, אבוא גם לחיפה, והוסיף: זה יכול להיות אפילו מחר...

כשר' ראובן חזר לחיפה, החליט שאם הרבי יבוא לעירו, בוודאי ירצה לבקר בביתו-בביתם, ועל כן צריך להכין לו כסא ראוי.

הפצת בשורת הגאולה והגואל

ברבות השנים עזב ר' ראובן את עבודתו בטרקטור. אחת הפעולות הראשונות שר' ראובן היה עושה עם בעלי התשובה שהתקרבו היה לשלוח אותם אל הרבי, בהסבירו כי האור הגדול שם כבר יעשה את רוב העבודה, וכך אכן היה, כפי שמעידים תלמידיו הרבים.

בשנים האחרונות עזב את חיפה והתגורר ברחובות, אך המשיך לעמוד בקשר הדוק עם העיר ותושביה, שרבים מהם נמנים על מכריו. הוא שימש כמשפיע בישיבת חב"ד רמת אביב.

בעשור האחרון, מאז החל מבצע משיח וביתר שאת, לאחר שהרבי עודד את שירת 'יחי אדוננו', ר' ראובן, כחסיד ומקושר בכל לבו ונפשו, ידע כי זהו רצונו האמתי של הרבי, וכך אף היה מפרסם בכל מקום. הוא עצמו ענד על דש בגדו וכובעו סמל, דגלון קטן, של משיח. אם לא די בכך, הוא אף היה מסתובב עם שקית מלאה בסמלים שכאלה ומחלק לכל מי שרק קיבל על עצמו לענוד אותם. הוא הסביר זאת באומרו כי המילה "משיח" הכתובה על ה'דגלון' מסמלת את האמונה הטהורה בה מאמין כל יהודי ללא קשר לפרטים הנוספים. "משיח - בלי פשעטלאך וסיסמאות נוספות".

ר' ראובן מתוועד עם מקורבים

פִּטִּירָתוֹ

בשבת האחרונה לחייו (שהיה גם יום השנה של זוגתו רבקה), בתאריך י"א מנחם אב תשס"ב שהה בחיפה לרגל העלייה לתורה של נכדו, בן לחתנו הרב ירון בר זוהר. לשבת זו הגיעו בני המשפחה מכל רחבי הארץ ומחו"ל.

כדרכו מדי שבת, הוא התוועד ארוכות, ובשעה 5 אחה"צ, עם סיום ההתוועדות באולם ישיבת חב"ד, אמר לנוכחים כי הוא חש ברע ועלה לנוח בחדרו, שם התמוטט. צוות של מד"א שהגיע למקום ניסה לבצע בו החייאה במשך 40 דקות אולם הוא השיב את נשמתו לבוראה.

בהלווייתו שהתקיימה במוצאי-השבת השתתפו המונים, ביניהם כל שלוחי הרבי מאזור הצפון, רבני ערים, מנהלי מוסדות, מאות ממקורביו ובני המשפחה. נטמן לצד רעייתו בבית העלמין בחיפה.

וזהו המאמר
השני
בסדרה

